

SANCTUM JESU CHRISTI

EVANGELIUM

SECUNDUM JOANNEM.

CAPUT I.

Verbum est Deus, vita, et lux omnem hominem illuminans; per quod omnia facta sunt, et quod homo factum est; cui testimonium perhibet Joannes, dicens se vocem, et indignum qui filius solvat corrigiam calceamenti, nunquam esse Agnum Dei, qui tollit peccatum mundi; Andreas, alter duorum Joannis discipulorum qui Jesum secuti sunt, adducit ad illum etiam Simonem, fratrem suum; Philippus quoque a Jesu vocatus adducit ad eum Nathanael.

1. In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum.

2. Hoc erat in principio apud Deum.

3. Omnia per ipsum facta sunt; et sine ipso factum est nihil quod factum est.

4. In ipso vita erat, et vita erat lux hominum.

5. Et lux in tenebris lucet, et tenebre eam non comprehenderunt.

6. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes.

7. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes proderent per illum.

8. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.

9. Erat lux vera, que illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.

10. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit.

¹ Matth. 3, 1. Marc. 1, 8.

² Inf. 3, 19.

³ Hebr. 11, 3.

11. In propria venit, et sui eum non receperunt.

12. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus.

13. Qui non est sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

14. Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis; et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratiæ et veritatis.

15. Joannes testimonium perhibet de ipso, et clamat, dicens: Hic erat, quem dixi: Qui post me venturus est, ante me factus est, quis prior me eratis.

16. Et de plebitudine ejus nos omnes accepimus, et gratiam pro gratia.

17. Quia lex per Moysen data est, gratia et veritas per Jesum Christum facta est.

18. Deum nemo vidit unquam; unigenitus Filius, qui est in sine Patris, ipse enarravit.

19. Et hoc est testimonium Joannis, quando miserunt Judæi ab Jerosolymis sacerdotes et levitas ad eum, ut interrogarent eum: Tu quis es?

20. Et confessus est, et non negavit; et confessus est: Quia non sum ego Christus.

21. Et interrogaverunt eum: Quid ergo? Elias es tu? Et dixit: Non sum. Propheta es tu? Et respondit: Non.

22. Dixerunt ergo ei: Quis es, ut res-

¹ Matth. 1, 16. Luc. 2, 7.

² 1 Tim. 6, 17.

³ 1 Tim. 6, 16. 1 Joan. 4, 12.

ponere demus his qui miserunt: Qui huius diei est teipso?

23. At: Ego vox clamantis in deserto: Dirigite viam Domini, sicut dixit scripturas propheta.

24. Et qui missi fuerant, erant ex pharisæis.

25. Et interrogaverunt eum, et dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque propheta?

26. Respondit eis Joannes, dicens: Ego baptizo in aqua; modus autem vestrum scitatis, quem vos nescitis.

27. Ipse est, qui post me venturus est, qui ante me factus est; cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti.

28. Hac in Bethania facta sunt trans Jordanum, ubi erat Joannes baptizans.

29. Altera die vidit Joannes Jesum venientem ad se, et ait: Ecce Agnus Dei, ecce qui tollit peccatum mundi.

30. Hic est, et de quo dixi: Post me venit vir, qui ante me factus est, quia prior me eratis.

31. Et ego nesciebam eum; sed ut manifestetur in Israel, propterea veni eum, qui tollit peccatum mundi.

32. Et testimonium perhibuit Joannes, dicens: Quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de celo, et mansit super eum.

33. Et ego nesciebam eum; sed qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: Super quem videris Spiritum descendentem, et manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto.

34. Et ego vidi; et testimonium perhibui, quia hic est Filius Dei.

35. Altera die iterum stabat Joannes, et ex discipulis ejus duo.

36. Et respiciens Jesum ambulans, dicit: Ecce Agnus Dei.

37. Et audiverunt eum duo discipuli loquentem, et secuti sunt Jesum.

38. Conversus autem Jesus, et videns eos sequentes se, dicit eis: Quid queritis? Qui dixerunt ei: Rabbi (quod dicitur interpretatum Magister), ubi habitas?

39. Dicit eis: Venite, et videte. Veniunt, et viderunt ubi maneret, et apud

¹ Isa. 40, 2. Matth. 3, 3. Marc. 1, 3. Luc. 3, 4.

² Matth. 3, 11.

³ Marc. 1, 7. Luc. 3, 16. Act. 1, 5 et 11, 16

et 19, 4.

eum manserunt die illo, hora autem erat quasi decima.

40. Erat autem Andreas, frater Simonis Petri, unus ex duobus qui audierant a Joanne, et secuti fuerant eum.

41. Invenit hic primum fratrem suum Simonem, et dicit ei: Invenimus Messiam (quod est interpretatum Christum).

42. Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dicit: Tu es Simon, filius Jona; tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.

43. In crastinum voluit exire in Galileam, et invenit Philippum. Et dicit ei Jesus: Sequere me.

44. Erat autem Philippus a Bethsaida, civitate Andree et Petri.

45. Invenit Philippus Nathanael, et dicit ei: Quem scripsit Moyses in lege, et propheta, invenimus Jesum, filium Joseph, a Nazareth.

46. Et dixit ei Nathanael: A Nazareth potest aliquid boni esse? Dicit ei Philippus: Veni, et vide.

47. Vidit Jesus Nathanael venientem ad se, et dicit de eo: Ecce vere Israelita, in quo dolus non est.

48. Dicit ei Nathanael: Unde me nosti? Respondit Jesus, et dicit ei: Priusquam te Philippus vocaret, cum esses sub ficu, vidi te.

49. Respondit ei Nathanael, et ait: Rabbi, tu es Filius Dei, tu es rex Israel.

50. Respondit Jesus, et dicit ei: Quia dixi tibi: Vidi te sub ficu, credis; majus his videbis.

51. Et dicit ei: Amen, amen dico vobis, videbitis celum apertum, et angelos Dei ascendentes, et descendentes supra Filium hominis.

CAPUT II.

Jesus ad epulas invitatus, aquam in vinum convertit, et a Capharnaum veniens Jerosolymam, eiecit e templo negotiatores; ac signo a Jadinis petto, dicit: Solvite templum hoc, etc.; multis propter signa crediderunt in nomine Jesu, quibus ipse non se credebat.

1. Et die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilee; et erat mater Jesu ibi.

2. Vocatus est autem et Jesus, et discipuli ejus ad nuptias.

¹ Matth. 3, 16. Marc. 1, 10. Luc. 3, 22.

² Gen. 49, 10. Dent. 18, 18.

³ Isa. 40, 10 et 45, 8. Jer. 23, 5. Ezech. 34,

23 et 37, 34. Dan. 9, 24-25.

3. Et deficientes vino, dicit mater Jesu ad eum: Vinum non habent.

4. Et dicit ei Jesus: Quid mihi et tibi est, mulier? nondum venit hora mea.

5. Dicit mater ejus ministris: Quodcumque dixerit vobis, facite.

6. Erant autem ibi lapidee hydris sex posite secundum purificationem Judaeorum, capientes singulae metretas binas vel ternas.

7. Dicit eis Jesus: Implete hydris aqua. Et impleverunt eas usque ad summum.

8. Et dicit eis Jesus: Haurite nunc, et ferto architrinico. Et tulerunt.

9. Ut autem gustavit architrinicum aquam vinum factam (et non sciebat unde esset, ministri autem sciebant qui hauserant aquam), vocat sponsam architrinicum.

10. Et dicit ei: Omnis homo primum bonum vinum ponit; et cum iccebrat fuerit, tunc id quod deterius est; tu autem servasti bonum vinum usque adhuc.

11. Hoc fecit initium signorum Jesu in Cana Galilee; et manifestavi gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus.

12. Post hoc descendit Capharnaum ipse, et mater ejus, et fratres ejus, et discipuli ejus; et ibi manserunt non multis diebus.

13. Et prope erat Pascha Judaeorum, et ascendit Jesus Jerusalem;

14. Et invenit in templo vendentes boves, et oves, et columbas, et numularios sedentes.

15. Et cum fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecit de templo, oves quoque, et boves, et numulariorum effudit aes, et mensas subvertit.

16. Et his qui columbas vendebant, dixit: Auferite ista hinc, et nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.

17. Recordati sunt vero discipuli ejus quia scriptum est: Zelus domus tue comedit me.

18. Responderunt ergo Judaei, et dixerunt ei: Quod signum ostendis nobis quia haec facis?

19. Respondit Jesus, et dixit eis: Solvite templum hoc, et in tribus diebus excitabo illud.

¹ Ps. 68, 10.
² Matth. 26, 61 et 27, 40, Marc. 14, 58 et 15, 29.

20. Dixerunt ergo Judaei: Quadraginta et sex annis aedificatum est templum hoc, et tu in tribus diebus excitabis illud?

21. Ille autem dicebat de templo corporis sui.

22. Cum ergo resurrexisset a mortuis, recordati sunt discipuli ejus, quia hoc dicebat, et crediderunt Scripturam, et sermoni quem dixit Jesus.

23. Cum autem esset Jerusalem in Pascha in die festo, multi crediderunt in nomine ejus, videntes signa ejus, quae faciebat.

24. Ipse autem Jesus non credebatur semetipsum eis, eo quod ipse nosset omnes.

25. Et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine; ipse enim sciebat quid esset in homine.

CAPUT III.

Nicotemum nocte edocet de renascendo ex aqua et Spiritu, et de sui instar ovis serpentis exaltatione, quodque Deus Filium suum misit ad salvandum mundum; facit quaestione de purificatione, Joannes suis discipulis de Christo marmarostibus, laudat ipsum, dicens illum crescere oportere, se autem minui, et quod Pater omnia desiderat in manu ejus, ut qui in eum credit habet vitam aeternam, qui vero non credit, maneat ira Dei super eum.

1. Erat autem homo ex pharisaeis, Nicodemus nomine, princeps Judaeorum.
2. Hic venit ad Jesum nocte, et dixit ei: Rabbi, scimus quia a Deo venisti magister; nemo enim potest haec signa facere quae tu facis, nisi fuerit Deus cum eo.

3. Respondit Jesus, et dixit ei: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit denique, non potest videre regnum Dei.

4. Dicit ad eum Nicodemus: Quomodo potest homo nasci, cum sit senex? nunquid potest in ventrem matris suae introire, et nasci?

5. Respondit Jesus: Amen, amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

6. Quod natum est ex carne, caro est; et quod natum est ex Spiritu, spiritus est.

¹ Ps. 3, 6 et 56, 9.

7. Non mireris quia dixi tibi: Oportet vos nasci denique.

8. Spiritus ubi vult spirat; et vocem ejus audis, sed nescis unde veniat, sus quo vadat; sic est omnis qui natus est ex Spiritu.

9. Respondit Nicodemus, et dixit ei: Quomodo possunt haec fieri?

10. Respondit Jesus, et dixit ei: Tu es magister in Israel, et haec ignoras?

11. Amen, amen dico tibi, quia quod scimus loquimur, et quod vidimus testamur, et testimonium nostrum non accipitis.

12. Si terrena dixi vobis, et non creditis, quomodo, si dixerio vobis caelestia, creditis?

13. Et nemo ascendit in caelum, nisi qui descendit de caelo, Filius hominis, qui est in caelo.

14. Et sicut Moyses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet Filium hominis,

15. Ut omnis qui credit in ipsum non pereat, sed habeat vitam aeternam.

16. Sic enim Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret; ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam aeternam.

17. Non enim misit Deus Filium suum in mundum, ut iudicet mundum, sed ut salvetur mundus pro ipso.

18. Qui credit in eum, non judicatur; qui autem non credit, jam iudicatus est; qui non credit in nomine unigeniti Filii Dei.

19. Hoc est autem iudicium: Quia lux venit in mundum, et dilexerunt homines magis tenebras, quam lucem; erant enim operum mala opera.

20. Omnis enim qui male agit, odit lucem, et non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus.

21. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo sunt facta.

22. Post haec venit Jesus, et discipuli ejus, in terram Judaeam, et discipuli ejus, et ibi demonstrabat eum eis, et baptizabat.

23. Erat autem et Joannes baptizans in Aenon juxta Salim, quia aquae multae ibi erant; et veniebant, et baptizabantur.

¹ Ps. 134, 7.
² Num. 21, 9.
³ 1 Joan. 1, 9.
⁴ Sup. 1, 9.
⁵ Inf. 4, 1.

24. Nondum enim missus fuerat Joannes in carcerem.

25. Facta est autem quaestio ex discipulis Joannis cum Judaeis de purificatione.

26. Et venerunt ad Joannem, et dixerunt ei: Rabbi, qui erat tecum trans Jordanem, et tu testimonium perhibuisti, ecce hic baptizat, et omnes veniunt ad eum.

27. Respondit Joannes, et dixit: Non potest homo accipere quiddam, nisi fuerit ei datum de caelo.

28. Ipsi vero mihi testimonium perhibetis, et quod dixerim: Non sum ego Christus, sed quia missus sum ante illum.

29. Qui habet sponsam, sponsus est; amicus autem sponsi, qui stat, et audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum est.

30. Illum oportet crescere, me autem minui.

31. Qui deorsum venit, super omnes est. Qui est de terra, de terra est, et de terra loquitur. Qui de caelo venit, super omnes est.

32. Et quod vidit et audivit, hoc testatur, et testimonium ejus nemo accipit.

33. Qui accipit ejus testimonium, signavit quia Deus verax est.

34. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur; non enim ad mensuram dat Deus spiritum.

35. Pater diligit Filium; et omnia dedit in manu ejus.

36. Qui credit in Filium, habet vitam aeternam; qui autem incredulus est Filio, non videt vitam; sed ira Dei manet super eum.

CAPUT IV.

Jesu cum muliere Samaritana loquitur de aqua vitae, et de adorando Deo in spiritu, manifestans ei se esse Messiam promissum; et discipulis dicit se cibum habere quem illi neciunt, namque Patri obediens; de messe et messeae seminante; multi Samaritanorum credunt in eum; illum regali sanctorum restituit.

1. Ut ergo cognovit Jesus, quia audierant pharisaei quod Jesus plures disci-

¹ Sup. 1, 19.
² Sup. 1, 20.
³ Rom. 3, 4.
⁴ 1 Joan. 5, 10.

pulos facit, et baptizat, quam Joannes
2. (Quoniam Jesus non baptizaret,
sed discipuli ejus),

3. Reliquit Judasam, et abiit in
in Galileam.

4. Operabatur autem eum transire per
Samariam.

5. Venit ergo in civitatem Samothie,
quae dicitur Sichar, juxta predica-
torem dedit Jacob Joseph, filio suo.

6. Erat autem ibi fons Jacob. Jesus
ergo fatigatus ex itinere, sedebat se su-
pra fontem. Hora erat quasi sexta.

7. Venit mulier da Samaria haurire
aquam. Dicit ei Jesus: Da mihi bibere.
8. (Discipuli enim ejus aberant in
civitate ut bibes emerent.)

9. Dicit ergo ei mulier illa Samaritana:
Quomodo tu Judaeus cum sis,
bibere a me possis, quae sum mulier
Samaritana? non enim continentur Judaei
Samaritanis.

10. Respondit Jesus, et dixit ei: Si
scires donum Dei, et quis est, qui dicit
tibi: Da mihi bibere, tu forsitan peti-
tissas ab eo, et dedisses tibi aquam
vivam.

11. Dicit ei mulier: Domine, neque
in quo haurias habes, et puteus altus
est: unde ergo habes aquam vivam?

12. Numquid tu major es patre nostro
Jacob, qui dedit nobis patrem, et ipse
et eo bibit, et hii quos, et pecora
ejus?

13. Respondit Jesus, et dixit ei: Om-
nis qui bibit ex aqua hac, sitiet iterum;
qui autem biberit ex aqua quam ego
dabo ei, non sitiet in aeternum;

14. Sed aqua quam ego dabo ei, fiet
in eo fons aquae salientis in vitam aeter-
nam.

15. Dicit ad eum mulier: Domine,
da mihi hanc aquam, ut non sitiam;
neque veniam huc haurire.

16. Dicit ei Jesus: Vade, voca virum
tuum, et veni huc.

17. Respondit mulier, et dixit: Non
habeo virum. Dicit ei Jesus: Bene
dixisti, quia non habeo virum.

18. Quiaque enim viros habuisti, et
nunc quem habes, non est tuus vir; hoc
vero dixisti.

19. Dicit ei mulier: Domine, video
quia propheta es tu.

¹ Sup. 3, 22.

² Gen. 23, 19 et 48, 32 Jos. 24, 32.

³ Deut. 12, 5.

20. Patres nostri in monte hoc adora-
verunt, et vos dicis, quia Jerusalem
est locus, ubi adorare oportet.

21. Dicit ei Jesus: Mulier, crede mihi,
quia venit hora, quando neque in monte
hoc, neque in Jerusalem adorabunt
Patrem.

22. Vos adoratis quod nescitis; nos
adoramus quod vivimus, quia salus est
quod fecit.

23. Sed venit hora, et nunc est, quando
adoratores adorabunt Patrem in spiri-
tu et veritate. Nam et Pater tales qua-
rit, qui adorent eum.

24. Spiritus est Deus; et eos, qui
adorant eum, in spiritu et veritate ope-
ret adorare.

25. Dicit ei mulier: Scio quia Messias
venit (qui dicitur Christus); cum ergo
venerit ille, nobis annuntiabit omnia.

26. Dicit ei Jesus: Ego sum, qui lo-
quor tecum.

27. Et continuo venerunt discipuli
ejus; et mirabantur, quia cum muliere
loquebatur. Nemo tamen dixit: Quid
queris, aut quid loqueris eum ea?

28. Reliquit ergo hydrium suam mu-
lier, et abiit in civitatem; et dicit illis
hominibus:

29. Venite et videte hominem qui
dixit mihi omnia quaecumque feci; nun-
quid ipse est Christus?

30. Exierunt ergo de civitate, et venie-
bant ad eum.

31. Interea rogabant eum discipuli,
dicentes: Rabbi, manduca.

32. Ille autem dicit eis: Ego cibum
habeo manducare, quem vos nescitis.

33. Dicebant ergo discipuli ad invicem:
Numquid aliquis attrahit et manduca-
re?

34. Dicit eis Jesus: Meus cibus est, ut
faciam voluntatem ejus qui misit me, ut
perficam opus ejus.

35. Nonne vos dicitis, quod adhuc
quattuor menses sunt, et messis venit?
Ecce dico vobis: Levate oculos vestros
et videte regiones, quia albe sunt jam
ad messem.

36. Et qui metit, mercedem accipit,
et congregat fructum in vitam aeternam,
ut et qui seminat, simul gaudeat, et qui
metit.

37. In hoc enim est verbum verum:

¹ IV Reg. 17, 41

² I Cor. 3, 17.

³ Math. 9, 37. Luc. 10, 2.

quia alius est qui scribat, et alius est
qui metit.

38. Ego misit vos metere quod vos non
hauristis; alii laboraverunt, et vos in
hiores eorum introistis.

39. Ex civitate autem illa multi credi-
derunt in eum Samaritanorum, propter
verbum mulieris testimonium perhibentis:
Quia dixit mihi omnia quaecumque
fecit.

40. Cum venissent ergo ad illum Sa-
maritani, rogaverunt eum ut ibi man-
eret. Et mansit ibi duos dies.

41. Et multo plures crederunt in eum
propter sermonem ejus.

42. Et mulier dicebat: Quia jam
non propter tuam loquelam credimus;
ipsi enim audivimus, et scimus, quia hic
est vere Salvator mundi.

43. Post duos autem dies exiit inde,
et abiit in Galileam.

44. Ipse enim Jesus testimonium
perhibuit, quia propheta in sua patria
honoram non habet.

45. Cum ergo venisset in Galileam,
exceperunt eum Galilaei, cum omnia vi-
dissent quae fecerat Jerusalem in die
festis; et ipsi enim venerant ad diem
festum.

46. Venit ergo iterum in Cana Gal-
ilae, ubi fecit aquam vinum. Et erat
quidam regulus, cujus filius infirmaba-
tur Capharnaum.

47. Hic cum audisset quia Jesus ad-
veniret et Judaea in Galileam, abiit ad
eum, et rogabat eum ut descenderet
et sanaret filium ejus; incipiebat enim
mori.

48. Dixit ergo Jesus ad eum: Nisi si-
na et prodigia videritis, non credidis.

49. Dicit ad eum regulus: Domine,
nescendo priusquam moriar tuus
neus.

50. Dicit ei Jesus: Vade, filius tuus
vivit. Credidit homo sermoni quem dixit
ei Jesus, et ibat.

51. Jam autem eo descendente, servi
reppererunt eum, et manducaverant, dicens
quia filius ejus viveret.

52. Interrogabat ergo horam ab eis, in
qua melius habuerit. Et dixerunt ei:
Quia heri hora septima reliquit eum
febris.

53. Cognovit ergo pater, quia illa hora

¹ Math. 13, 57. Marc. 6, 4. Luc. 4, 24.

² Math. 4, 19. Marc. 1, 14. Luc. 4, 14.

³ Sup. 2, 9.

erat, in qua dixit ei Jesus: Filius tuus
vivit; et credidit ipse, et domus jeus
tota.

54. Hoc iterum secundum signum
fecit Jesus, cum venisset a Judaea in
Galileam.

CAPUT V.

Jesus ad piscinam sanato ergolo qui xxxv
annis languerat, jubet abbasa tollere graba-
tum, et Judaeis id calumniantibus respondet
se omnia sua cum Patre operari, mortuosque
vivificare, ac Judaeum ab illo constitutum
esse omnium, cui et Joannes et propria
opere ac Patre, imo et Moyses ipse, testi-
monium perhibent.

1. Post haec erat dies festus Judaeo-
rum, et ascendit Jesus Jerusalem.

2. Est autem Jerusalem Probatica
piscina, quae cognominatur hebraice
Bethsaida, quiaque porticus habens.

3. In his iacebat multitudo magna
languentium, caecorum, claudorum, ar-
dorum, expectantium aquae motum.

4. Angelus autem Domini descendebat
secundum tempus in piscinam, et mo-
vebatur aqua. Et qui prior descendisset
in piscinam post motionem aquae, sanus
fiebatur a quacumque detinebatur infirmi-
tate.

5. Erat autem quidam homo ibi, tri-
ginta et octo annos habens in infirmi-
tate sua.

6. Hunc cum vidisset Jesus iacentem,
et cognovisset quia jam multum tempus
haberet, dicit ei: Vis sanus fieri?

7. Respondit ei languidus: Domine,
hominem non habeo, ut cum turbata
fuerit aqua, mittat me in piscinam;
dum venio enim ego, alius ante me des-
cendit.

8. Dicit ei Jesus: Surge, tolle graba-
tum tuum, et ambula.

9. Et statim sanus factus est homo
ille, et sustulit grabatum suum, et am-
bulabat. Erat autem sabbatum in die
illo.

10. Dicebant ergo Judaei illi qui sana-
tus fuerat: Sabbatum est, non licet tibi
tollere grabatum tuum.

11. Respondit eis: Qui me sanatum
fecit, ille mihi dixit: Tolle grabatum
tuum, et ambula.

¹ Lev. 23, 5. Deut. 16, 1.

² Exod. 20, 11. Jer. 17, 24.

12. Interrogerunt ergo eum : Quis est ille homo, qui dixit tibi : Tolle grabatum tuum, et ambula?

13. Is autem qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Jesus enim declinavit a turba assedit in loco.

14. Postea invenit eum Jesus in templo, et dixit illi : Ecce sanus factus es ; iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat.

15. Abiit ille homo, et nuntiavit Judæis, quia Jesus esset, qui fecit eum sanum.

16. Propterea persequebantur Judæi Jesum, quia hæc faciebat in sabbato.

17. Jesus autem respondit eis : Pater meus usque modo operatur, et ego operor.

18. Propterea ergo magis quærebant eum Judæi interficere ; quia non solum solvabat sabbatum, sed et patrum suorum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo. Respondit itaque Jesus, et dixit eis :

19. Amen, amen dico vobis, non potest Filius a se facere quidquam, nisi quod viderit Patrem facientem ; quæcumque enim ille fecerit, hæc et Filius similiter facit.

20. Pater enim diligit Filium, et omnia demonstrat ei, quæ ipse facit ; et majora his demonstrabit ei opera, ut vos miremini.

21. Sicut enim Pater suscitavit mortuos et vivificavit, sic et Filius quos vult vivificat.

22. Neque enim Pater judicat quemquam ; sed omne judicium dedit Filio.

23. Ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem. Qui non honorificat Filium, non honorificat Patrem, qui misit illum.

24. Amen, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, et credit et qui misit me, habet vitam æternam, et in iudicium non venit, sed transit a morte in vitam.

25. Amen, amen dico vobis, quia venit hora, et nunc est, quando mortui audient vocem Filii Dei, et qui audierint, vivant.

26. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit et Filio habere vitam in semetipso.

27. Et potestatem dedit ei iudicium facere, quia Filius hominis est.

28. Nolite mirari hoc, quia venit hora,

in qua omnes, qui in monumentis sunt, audient vocem Filii Dei ;

29. Et procedent qui bona fecerunt, in resurrectionem vite ; qui vero male egerunt, in resurrectionem iudicii.

30. Non possum ego a meipso facere quidquam. Sicut audio, iudico ; et iudicium meum iustum est, quia non quero voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.

31. Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimonium meum non est verum.

32. Alius est, qui testimonium perhibet de me, et scio quia verum est testimonium quod perhibet de me.

33. Vos misistis ad Joannem, et testimonium perhibuit veritati.

34. Ego autem non ab homine testimonium accipio ; sed hæc dico ut vos salvi sitis.

35. Ille erat lucerna ardens et lucens. Vos autem volastis ad heram exultare in luce ejus.

36. Ego autem habeo testimonium majus Joanne. Opera enim, quæ dedit mihi Pater ut perficam ea, ipsa opera, quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me ;

37. Et qui misit me Pater, ipso testimonio perhibuit de me ; neque vocem ejus unquam audistis, neque speciem ejus vidistis.

38. Et verbum ejus non habetis in vobis manens, quia quem misit ille, huc vos non credidistis.

39. Scrutamini Scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere ; et illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me ;

40. Et non vultis venire ad me ut vitam habeatis.

41. Claritatem ab hominibus non accipio.

42. Sed cognovi vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis.

43. Ego veni in nomine Patris mei, et non accipitis me ; si alius venerit in nomine suo, illum accipietis.

44. Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis, et gloriam, quæ a solo Deo est, non queritis ?

45. Nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud Patrem ; est qui ac-

³ Matth. 3, 17 et 17, 5.

⁴ Deut. 4, 12.

cusat vos Moyses, in quo vos speratis.

46. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan et mihi ; et me enim ille scripsit.

47. Si autem illius litteris non creditis, quomodo veris mihi crederetis ?

CAPUT VI.

Quinque panibus et duobus piscibus satias quinque millia virorum ; fugit volentes ipsum facere regem ; super mare ad discipulos vento agitato ambulavit ; de pane celesti ejus cibus quem oportet manducare, sensuque ejus potius quam oportet habere ; quoniam discipuli adfessi ejus sermone descenderunt ipsam, apostoli autem eum eo permansit ; quorum tamen unum dixit esse discipulum.

1. Post hæc abiit Jesus trans mare Galilee, quod est Tiberiades ;

2. Et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur.

3. Subiit ergo in montem Jesus, et ibi sedebat cum discipulis suis.

4. Erat autem proximum Pascha, dies festus Jaderorum.

5. Cum sublevasset ergo oculos Jesus, et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dixit ad Philippum : Inde ememus panes, ut manducet hinc ?

6. Hoc autem dicebat tentans eum ; ipse enim sciebat quid esset facturus.

7. Respondit ei Philippus : Ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis, ut unusquisque modicum quid accipiat.

8. Dicit ei unus ex discipulis ejus, Andreas, frater Simonis Petri :

9. Est puer unus hic, qui habet quinque panes hordeaceos, et duos pisces ; sed hæc quid sit inter tantos ?

10. Dixit ergo Jesus : Facite homines discumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinque millia.

11. Accipit ergo Jesus panes ; et cum gratias egiisset, distribuit discumbentibus, similiter et ex piscibus, quantum volebant.

12. Ut autem impleti sunt, dixit discipulis suis : Colligite quæ superaverunt fragmenta, ne pereant.

¹ Gen. 3, 15 et 23, 18 et 49, 10. Deut. 15, 15.

² Matth. 14, 11. Marc. 6, 32. Luc. 9, 10.

13. Collegerunt ergo, et impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ superaverunt his qui manducaverunt.

14. Illi ergo homines cum vidissent quod Jesus fecerat signum, dicebant : Quia hic est vere propheta, qui venturus est in mundum.

15. Jesus ergo cum cognovisset quia venturi essent et raperent eum, et facerent in eum regem, fugit iterum in montem ipso solus.

16. It autem sero factum est, descendenter discipuli egi ad mare.

17. Et cum ascendissent navim, venerunt trans mare in Capharnaum ; et tenebræ jam factæ erant, et non venerat ad eos Jesus.

18. Mare autem, vento magno flante, exurgebat.

19. Cum remigassent ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta, vident Jesum ambulante supra mare, et proximum navi fieri, et timuerunt.

20. Ille autem dicit eis : Ego sum ; nolite timere.

21. Voluerunt ergo accipere eum in navim, et statim navis fuit ad terram, in quam ibant.

22. Altera die, turba quæ stabat trans mare, vidit quia narticia alia non erat ibi nisi unum, et quia non introisset cum discipulis suis Jesus in navim, sed soli discipuli ejus abissent ;

23. Aliæ vero supervenerunt naves a Tiberiade iuxta locum ubi manducaverant panes, gratias agente Domino.

24. Cum ergo vidisset turba quia Jesus non esset ibi, neque discipuli ejus, ascenderunt in naviculis, et venerunt Capharnaum querentes Jesum.

25. Et cum invenissent eum trans mare, dixerunt ei : Rabbi, quando hic venisti ?

26. Respondit eis Jesus, et dixit : Amen, amen dico vobis, queritis me, non quia vidistis signa, sed quia manducastis ex panibus, et saturati estis.

27. Operamini non cibum qui perit, sed qui permanet in vitam æternam, quoniam Filius hominis dabit vobis. Hunc enim Pater signavit Deus.

28. Dixerunt ergo ad eum : Quid faciemus ut operemur ergo Dei ?

29. Respondit Jesus, et dixit eis :

³ Matth. 14, 22. Marc. 15, 46.

⁴ Matth. 3, 17 et 17, 5. Sup. 1, 32.

1 Hoc est opus Dei, ut erodatis in eum quem misit ille.

30. Dixerunt ergo ei: Quod ergo tu facis signum ut videamus, et credamus tibi? quid operaris?

31. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, sicut scriptum est:

32. Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Non Moyses dedit vobis panem de caelo, sed Pater meus dat vobis panem de caelo verum.

33. Panis enim Dei est, qui de caelo descendit, et dat vitam mundo.

34. Dixerunt ergo ad eum: Domine, semper da nobis panem hunc.

35. Dixit autem eis Jesus: Ego sum panis vitae; qui venit ad me, non esuriat; et qui credit in me, non sitiet unquam.

36. Sed dicit vobis, quia et vidistis me, et non creditis.

37. Omne quod dicit mihi Pater, ad me venit; et cum qui venit ad me, non ejectionem foras.

38. Quia descendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.

39. Haec est autem voluntas ejus, qui misit me, Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo, sed resuscitem illud in novissimo die.

40. Haec est autem voluntas Patris mei, qui misit me, et omnis qui videt Filium, et credit in eum, habet vitam aeternam, et ego resuscitabo eum in novissimo die.

41. Murmurabant ergo Judaei de illo, quia dixisset: Ego sum panis vivus, qui de caelo descendit.

42. Et dicebant: Nonne hic est Jesus, filius Joseph, cujus nos novimus patrem, et matrem? Quomodo ergo dicit hic: Quia de caelo descendit?

43. Respondit ergo Jesus, et dixit eis: Nolite murmurare in invicem.

44. Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum; et ego resuscitabo eum in novissimo die.

45. Est scriptum in prophetis: Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audivit a Patre, et didicit, venit ad me;

46. Non quia Patrem vidit quisquam, nisi is qui est a Deo, hic vidit Patrem.

47. Amen, amen dico vobis: Qui credidit in me, habet vitam aeternam.

48. Ego sum panis vitae.

49. Patres vestri manducaverunt manna in deserto, et mortui sunt.

50. Hic est panis de caelo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non morietur.

51. Ego sum panis vivus, qui de caelo descendi.

52. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum; et panis quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita.

53. Litigabant ergo Judaei ad invicem, dicentes: Quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum?

54. Dixit ergo eis Jesus: Amen, amen dico vobis: Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.

55. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam; et ego resuscitabo eum in novissimo die.

56. Caro enim mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus.

57. Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet, et ego in illo.

58. Sicut misit me vivens Pater, et ego vivo propter Patrem; et qui manducat me, et ipse vivet propter me.

59. Hic est panis qui de caelo descendit. Non sicut manducaverunt patres vestri manna, et mortui sunt. Qui manducat hunc panem, vivet in aeternum.

60. Haec dixit in synagoga decans, in Capharnaum.

61. Multi ergo audientes ea discipulis ejus, dixerunt: Durus est hic sermo, et quis potest eum audire?

62. Sciens autem Jesus apud semetipsum, quia murmurarent de hoc discipulis ejus, dixit eis: Hoc vos scandalizat?

63. Si ergo videritis Filium hominis ascendentem ut erat prius?

64. Spiritus est qui vivificat; caro non predestat quidquam. Verba quae ego locutus sum vobis, spiritus et vita sunt.

65. Sed sunt quidam ex vobis, qui

non credunt. Sciebat enim ab initio Jesus qui essent non credentes, et quis traditurus esset eum.

66. Et dicebat: Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum a Patre meo.

67. Ex hoc multi discipulorum ejus abierunt retro; et jam non cum illo ambulabant.

68. Dixit ergo Jesus ad duodecim: Numquid et vos vultis abire?

69. Respondit ergo ei Simon Petrus: Domine, ad quem ibimus? verba vitae aeternae habes.

70. Et nos credidimus, et cognovimus, quia tu es Christus, Filius Dei.

71. Respondit eis Jesus: Nonne ego vos duodecim elegi? et ex vobis unus diabolus est.

72. Dicebat autem Judam Simonis Iscariot; hic enim erat traditurus sum, cum esset unus ex duodecim.

CAPUT VII.

Ad Synagogam festam quam in occulto accendens convicit de suscipitis doctrina Judaeos quod ipsum injuriose calumniantur de carnis hominis sabbatum; et motos ad se veniri et de ipso turba varia loquitur; ministri qui ad ipsum apprehendendam missi fuerant, audita ejus predicatione, colunt eum ipsum; sed Nicodemus ipsum defendens, male audit a pontificibus et pharisaeis.

1. Post haec autem ambulabat Jesus in Galileam; non enim volebat in Judaeam ambulare, quia querebant eum Judaei interficere.

2. Erat autem in proximo dies festus Jadaeorum, 7 Synagogia.

3. Dixerunt autem ad eum fratres ejus: Transi hinc, et vade in Judaeam, ut et discipuli tui videant opera tua, quae facis.

4. Nemo quippe in occulto quid facit, et quaerit ipse in palam esse; si haec facis, manifesta te ipsum mundo.

5. Neque enim fratres ejus credebant in eum.

6. Dicit ergo eis Jesus: Tempus meum nondum advenit; tempus autem vestrum semper est paratum.

7. Non potest mundus odire vos; me

autem odit, quia ego testimonium perhibeo de illo, quod opus ejus mala sunt.

8. Vos ascendite ad diem festum hunc; ego autem non ascendo ad diem festum istum, quia mecum tempus nondum impletum est.

9. Haec cum dixisset, ipse mansit in Galileam.

10. Ut autem ascenderent fratres ejus, tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste, sed quasi in occulto.

11. Judaei ergo querebant eum in die festo, et dicebant: Ubi est ille?

12. Et murmur multum erat in turba de eo. Quidam enim dicebant: Ovia bonus est. Alii autem dicebant: Non, sed seducit turbas.

13. Nemo tamen palam loquebatur de illo, propter metum Jadaeorum.

14. Jam autem die festo mediante, ascendit Jesus in templum, et dicebat.

15. Et mirabantur Judaei, dicentes: Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit?

16. Respondit eis Jesus, et dixit: Mea doctrina non est mea, sed ejus qui misit me.

17. Si quis voluerit voluntatem ejus facere, cognoscat de doctrina, utrum ex Deo sit, an ex eo meipso loquar.

18. Qui a semetipso loquitur, gloriam propriam quaerit; qui autem quaerit gloriam ejus qui misit eum, hic verax est, et inposita in illo non est.

19. Nonne Moyses dedit vobis legem? et nemo ex vobis facit legem.

20. Quid me quaeritis interficere? Respondit turba, et dixit: Demonium habes; quis te quaerit interficere?

21. Respondit Jesus, et dixit eis: Unum opus feci, et omnes miramini.

22. Propterea Moyses dedit circumcisionem (non quia ex Moyse est, sed ex patribus) et in sabbato circumciditis hominem.

23. Si circumcidemini acerbis homo in sabbato, ut non solvatur lex Moysi, mihi indignum quia totum hominem sanum feci in sabbato?

24. Nolite iudicare secundum faciem, sed iustum iudicium iudicate.

25. Dicebat ergo quidam ex Jerose-

1 Joan. 3, 23.

2 Exod. 16, 14. Num. 11, 7. Ps. 77, 24. Sap.

11, 20.

3 Rom. 31, 29.

4 Math. 13, 55. Marc. 6, 2.

5 Isa. 54, 13.

6 Math. 11, 27.

7 Exod. 16, 18.

8 1 Cor. 11, 27.

9 Math. 16, 16. Marc. 8, 29. Luc. 9, 20.

10 Lev. 23, 34.

11 Exod. 24, 3, 2.

12 Sap. 5, 18.

13 Lev. 12, 8.

14 Gen. 17, 10.

15 Deut. 1, 16.

lymis: Nonne hic est, quem quærent intrinsecus?

26. Et ecce palam loquitur, et nihil ei dicitur. Numquid vero cognoverunt principes quia hic est Christus?

27. Sed hunc scimus unde sit; Christus autem cum venerit, nemo scit unde sit.

28. Clamabat ergo Jesus in templo docens, et dicens: Et me scitis, et unde sim scitis; et a meipso non veni; sed est verus, qui misit me, quem vos nescitis.

29. Ego scio eum, quia ab ipso sum, et ipse me misit.

30. Quærebant ergo eum apprehendere, et nemo misit in illam manus, quia nondum venerat hora ejus.

31. De turba autem multi crederentur in eum, et dicebant: Christus cum venerit, numquid plura signa faciet quam que hic facit?

32. Audierunt pharisæi turbam murmurantem de illo hæc, et miserunt principes et pharisæi ministros, ut apprehenderent eum.

33. Dixit ergo eis Jesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum; et vado ad eum qui me misit.

34. Quæretis me, et non invenietis; et ubi ego sum, vos non potestis venire.

35. Dixerunt ergo Judæi ad somniphosus: Quo hic iturus est, quia non invenimus eum? numquid in dispersionem gentium iturus est, et docetur gentes?

36. Quis est hic sermo quem dicit: Quæretis me, et non invenietis; et ubi ego sum, vos non potestis venire?

37. In novissimo autem die magno festivitatis stabat Jesus, et clamabat, dicens: Si quis sitis, veniat ad me, et bibat.

38. Quis credit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre ejus fluent aquæ vive.

39. Hoc autem dixit de Spiritu, quem accipienti erant credentes in eum; nondum enim erat Spiritus datus, quia Jesus nondum erat glorificatus.

40. Ex illa ergo turba, cum audissent hos sermones ejus, dicebant: Hic est verus propheta.

41. Alii dicebant: Hic est Christus.

¹ Inf. 13, 33.

² Lev. 27, 27.

³ Deut. 18, 15. Joel 2, 28. Act. 2, 17.

Quidam autem dicebant: Numquid a Galilæa venit Christus?

42. Nonne Scriptura dicit: Quis ex semine David, et de Bethlehém castello, ubi erat David, venit Christus?

43. Dissensio itaque facta est in turba propter eum.

44. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eum; sed nemo misit super eum manus.

45. Venerunt ergo ministri ad penitentes et pharisæos. Et dixerunt eis illi: Quare non adduxistis illum?

46. Responderunt ministri: Nunquam sic locutus est homo, sicut hic homo.

47. Responderunt ergo eis pharisæi: Numquid et vos seducti estis?

48. Numquid ex principibus aliquis credidit in eum, aut ex pharisæis?

49. Sed turba hæc, quam non novit legem, maledicti sunt.

50. Dixit Nicodemus ad eos, quia ille qui venit ad eum nocte, qui unus erat ex iis:

51. Numquid lex nostra judicat hominem, nisi prius audierit ab ipso, et cognoverit quid faciat?

52. Responderunt, et dixerunt ei: Numquid et tu Galilæus es? Scripturæ, et vide quia a Galilæa propheta non surgit.

53. Et reversi sunt unusquisque in domum suam.

CAPUT VIII.

Mulierem in adulterio deprehensam scribam in terra absolvi ab accusatoribus dicit sacerdos mundi, et pharisæos in peccato meritorum, qui etiam vere sint ejus discipuli, quæ seculi aut liberti dicit illos neque ex Deo, neque ex Abraham, sed ex patre diabolo esse, qui veritatem dicenti non credent; blasphemantibus sicut se deum non habere, sed Patrem honorificare, et terram Abraham heredi suæ esse; volentibus eum lapidare auferens sei prospectum exit a templo.

1. Jesus autem perrexit in montem Oliveti.

2. Et diluculo iterum venit in templum, et omnis populus venit ad eum; et sedens docebat eos.

3. Adducunt autem scribæ et phari-

¹ Mich. 5, 2. Math. 2, 6.

² Sap. 9, 2.

³ Deut. 17, 8 et 19, 15.

sæi mulierem in adulterio deprehensam, et stanturam eam in medio,

4. Et dixerunt ei: Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio.

5. In lege autem Moyses mandavit nobis hujusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis?

6. Hoc autem dicebant tentantes eum, ut possent accusare eum. Jesus autem inclinans se deorsum, digito scribebat in terra.

7. Cum ergo perseverarent interrogantes eum, evasit se, et dixit eis: Quis sine peccato est vestrum, primus in illum lapidem mittat.

8. Et iterum se inclinans, scribebat in terra.

9. Audientes autem unus post unum exibat, incipientes a senioribus; et remansit solus Jesus, et mulier in medio stans.

10. Erigens autem se Jesus, dixit ei: Mulier, ubi sunt qui te accusabant? nemo te condemnavit?

11. Quam dixit: Nemo, Domine. Dixit autem Jesus: Nec ego te condemnavo; vade, et jam amplius noli peccare.

12. Hocum ergo locutus est eis Jesus, dicens: Ego sum lux mundi; qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vite.

13. Dixerunt ergo ei pharisæi: Tu de tempore testimonium perhibes; testimonium tuum non est verum.

14. Respondit Jesus, et dixit eis: Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verum est testimonium meum, quia scio unde veni, et quo vado; vos autem nescitis unde venio, aut quo vado.

15. Vos secundum carnem iudicatis; ego non iudico quemquam:

16. Et si iudico ego, iudicium meum verum est, quia solus non sum; sed ego, et qui misit me, Pater.

17. Et in lege vestra scriptum est, quia duorum hominum testimonium verum est.

18. Ego sum, qui testimonium perhibeo de meipso; et testimonium perhibet de me, qui misit me, Pater.

19. Dicebant ergo ei: Ubi est Pater tuus? Respondit Jesus: Neque me scitis,

¹ Lev. 24, 10.

² Deut. 17, 7.

³ I Joan. 1, 5.

neque Patrem meum; si me sciretis, forsitan et Patrem meum sciretis.

20. Hæc verba locutus est Jesus in gazophylacio, docens in templo; et nemo apprehendit eum, quia necdum venerat hora ejus.

21. Dixit ergo iterum eis Jesus: Ego vado et quæretis me, et in peccato vestro moriemini. Quo ego vado, vos non potestis venire.

22. Dicebant ergo Judæi: Numquid interficiet semetipsum, quia dixit: Quo ego vado, vos non potestis venire?

23. Et dicebat eis: Vos de deorsum estis; ego de superis sum. Vos de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo.

24. Dixi ergo vobis, quia moriemini in peccatis vestris; si enim non crederiditis quia ego sum, moriemini in peccato vestro.

25. Dicebant ergo ei: Tu quis est? Dixit eis Jesus: Principium, qui est et loquor vobis.

26. Multa habeo de vobis loqui, et iudicare. Sed qui me misit, verax est; et ego que audivi ab eo, hæc loquor in mundo.

27. Et non cognoverunt quia patrem ejus dicebat Deum.

28. Dixit ergo eis Jesus: Cum exaltaveritis Filium hominis, tunc cognoscetis quia ego sum, et a meipso facio nihil, sed sicut docuit me Pater, hæc loquor.

29. Et qui me misit, mecum est, et non reliquit me solum, quia ego, quem placita sunt ei, facio semper.

30. Hæc illo loquente, multi crediderunt in eum.

31. Dicebat ergo Jesus ad eos, qui crederunt ei, Judæos: Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis.

32. Et cognoscetis veritatem, et veritas liberabit vos.

33. Responderunt ei: Semen Abraham sumus, et nemini servivimus anquam; quomodo tu dicis: Liberi eritis?

34. Respondit eis Jesus: Amen, amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatum, servus est peccati.

35. Servus autem non manet in domo

¹ Deut. 17, 8 et 19, 15. Matth. 18, 16. II Cor.

² 13. Hebr. 10, 29.

³ Rom. 9, 4.

⁴ Rom. 6, 15-16. II Pet. 2, 19.

in aeternum; filius autem manet in aeternum.

36. Si ergo vos filius liberaverit, vero liberi eritis.

37. Scio quia filii Abrahae estis; sed queritis me interficere, quia sermo meus non capit in vobis.

38. Ego quod vidi apud Patrem meum, loquor; et vos quae vidistis apud patrem vestrum, facitis.

39. Respondurunt et dixerunt ei: Pater noster Abraham est. Dicit eis Jesus: Si filii Abrahae estis, opera Abrahae facite.

40. Nonne autem queritis me interficere, hominem qui verificatum vobis locutus sum, quam audivi a Deo; hoc Abraham non fecit.

41. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaque ei: Nos ex fornicatione non sumus nati; unum patrem habemus Deum.

42. Dixit ergo eis Jesus: Si Deus pater vester esset, diligeretis utique me. Ego enim ex Deo processi, et vini; neque enim a melisso veni, sed ille me misit.

43. Quare loquelam meam non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum.

44. Vos ex patre diaboli estis, et desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, et in veritate non stetit, quia non est veritas in eo; cum loquatur mendaciam, ex propriis creditur, quia mendax est et pater ejus.

45. Ego autem si veritatem dico, non creditis mihi.

46. Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico vobis, quare non creditis mihi?

47. Quis ex Deo est, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis.

48. Respondurunt ergo Judaei, et dixerunt ei: Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, et daemonium habes?

49. Respondit Jesus: Ego daemonium non habeo; sed honorifico Patrem meum, et vos inhonoratis me.

50. Ego autem non quero gloriam meam; est qui querat et judicet.

51. Amen, amen dico vobis, si quis sermonem meum servaverit, mortem non videbit in aeternum.

52. Dixerunt ergo Judaei: Nunc cog-

novimus quia daemonium habes. Abraham mortuus est, et propheta, et tu dicis: Si quis sermonem meum servaverit, non gustabit mortem in aeternum.

53. Numquid tu major es patre nostro Abraham, qui mortuus est? et propheta mortui sunt. Quem teipsum facis?

54. Respondit Jesus: Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est; est Pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis quia Deus vester est.

55. Et non cognovistis eum, ego autem novi eum; et si dixero quia non scio eum, ero similis vobis, mendax. Sed scio eum, et sermonem ejus servo.

56. Abraham, pater vester, exsultavit ut videret diem meum; vidit, et gavisus est.

57. Dixerunt ergo Judaei ad eum: Quinquaginta annos nonnumquam habes, et Abraham vidisti?

58. Dixit eis Jesus: Amen, amen dico vobis, antequam Abraham Beret, ego sum.

59. Tulcrunt ergo lapidos, ut jacerent in eum; Jesus autem abscondit se, et exiit de templo.

CAPUT IX.

Caecum a nativitate sabbato illuminat; copias miraculæ gloriæ pharisæi malis technis laborant Christo detrahare; et quia qui caecus fuerat Christianus iustor, extra synagogam eiecit; sed a Christo effectus credit, et adorat ipsum, qui ad iudicium se in mundum venisse ait.

1. Et præteritis Jesus vidit hominem caecum a nativitate.

2. Et interrogaverunt eum discipuli ejus: Rabbi, quis peccavit, hic autem parentes ejus, ut caecus nasceretur?

3. Respondit Jesus: Neque hic peccavit, neque parentes ejus; sed ut manifestarent opera Dei in illo.

4. Me oportet operari opera ejus qui misit me, donec dies est; venit nos, quando nemo potest operari.

5. Quamdiu sum in mundo, lux sum mundi.

6. Haec cum dixisset, exspulit in terram, et fecit lutum ex spuito, et linit lutum super oculos ejus.

7. Et dixit ei: Vade, lava in natatoria Siloe (quod interpretatur Missus). Abiit ergo, et lavit, et venit videns.

8. Inquis vicini, et qui viderant eum prius, quia medicus erat, dicebant: Nonne hic est qui sedebat, et mendicabat? Alii dicebant: Quia hic est.

9. Alii autem: Nequaquam, sed similis est ei. Ille vero dicebat: Quia ego sum.

10. Dicebant ergo ei: Quomodo aperti sunt tibi oculi?

11. Respondit: Ille homo, qui dicitur Jesus, lutum fecit, et unxit oculos meos, et dixit mihi: Vade ad natatoria Siloe, et lava. Et abiit, et lavit, et video.

12. Et dixerunt ei: Ubi est ille? Ait: Nescio.

13. Adducunt eum ad pharisæos, qui caecus fuerat.

14. Erat autem sabbatum, quando lutum fecit Jesus, et aperuit oculos ejus.

15. Iterum ergo interrogabant eum pharisæi, quomodo visisset. Ille autem dixit eis: Lutum michi posuit super oculos, et lavi, et video.

16. Dicebant ergo ex pharisæis quidam: Non est hic homo a Deo, qui sabbatum non custodit. Alii autem dicebant: Quomodo potest homo peccator tales signa facere? Et schisma erat inter eos.

17. Dicunt ergo caeco iterum: Tu quid dicis de illo, qui aperuit oculos tuis? Ille autem dixit: Quia propheta est.

18. Non crediderunt ergo Judaei de illo, quia caecus fuisset, et vidisset, donec vocaverunt parentes ejus qui viderat.

19. Et interrogaverunt eos, dicentes: Hic est filius vester, quem vos dicitis quia caecus natus est? Quomodo ergo videt?

20. Respondurunt eis parentes ejus, et dixerunt: Scimus quia hic est filius noster, et quia caecus natus est.

21. Quomodo autem nunc videt, nescimus; aut quis ejus aperuit oculos, nos nescimus; ipsum interroga; statim habet, ipse de se loquatur.

22. Haec dixerunt parentes ejus, quoniam timebant Judæos; jam enim conspiciuntur Judaei, ut si quis eum confiteretur esse Christum, extra synagogam ferret.

23. Propterea parentes ejus dixerunt: Quia statim habet, ipsum interroga.

24. Vocaverunt ergo rursus hominem, qui fuerat caecus, et dixerunt ei: Da gloriam Deo. Nos scimus quia hic homo peccator est.

25. Dixit ergo eis ille: Si peccator est, nescio; autem scio, quia caecus cum essem, modo video.

26. Dixerunt ergo illi: Quid fecit tibi? Quomodo aperuit tibi oculos?

27. Respondit eis: Dixi vobis jam, et audistis; quid iterum vultis audire? Numquid et vos vultis discipuli ejus fieri?

28. Maledixerunt ergo ei, et dixerunt: Tu discipulus illius sis; nos autem Moysi discipuli sumus.

29. Nos scimus quia Moysi locutus est Deus; hunc autem nescimus unde sit.

30. Respondit Ille homo, et dixit eis: In hoc enim mirabile est, quia vos nescitis unde sit, et aperuit meos oculos.

31. Scimus autem quia peccatores Deus non audit; sed si quis Dei cultor est, et voluntatem ejus facit, hunc exaudit.

32. A seculo non est auditum, quia quis aperuit oculos caeci nati.

33. Nisi esset hic a Deo, non poterat facere quiddam.

34. Respondurunt, et dixerunt ei: In peccatis natus es totus, et tu doces nos? Et ejecerunt eum foras.

35. Audivit Jesus quia ejecerunt eum foras; et cum invenisset eum, dixit ei: Tu credis in Filium Dei?

36. Respondit ille, et dixit: Quis est, Domine, ut credam in eum?

37. Et dixit ei Jesus: Et vidisti eum, et qui loquitur tecum, ipse est.

38. At ille ait: Credo, Domine. Et prociens adoravit eum.

39. Et dixit Jesus: In iudicium ego in hunc mundum veni, ut qui non vident, videant, et qui vident, caeci fiant.

40. Et audierunt quidam ex pharisæis, qui cum ipso erant, et dixerunt ei: Numquid et nos caeci sumus?

41. Dixit eis Jesus: Si caeci essetis, non habereis peccatum; nunc vero dicitis: Quia videmus. Peccatum vestrum manet.

CAPUT X.

Christus verum describens pastorem et mercenarium, dicit se ostium ovium et bonum pastorem, qui et alios habet oves ad idem ovile adducendas; animam suam ponit, ut iterum sumat eam; Judaei lapidare ipsum volunt, quia se ad opera sua referunt, dicebat

¹ 1 Joan. 8, 8.

² 1 Joan. 4, 6.

unum esse cum Patre, et Filium Dei; quod tamen ostendit non esse blasphemiam.

1. Amen, amen dico vobis, qui non intrat per ostium in ovile ovium, sed ascendit ambulando, illo fur est et latro.
2. Qui autem intrat per ostium, pastor est ovium.
3. Illic ostiarium aperit, et oves vocem ejus audiunt, et proprias oves vocat nominatim, et educit eas.
4. Et cum proprias oves emisisset, antea vadit; et oves illam sequuntur, quia sciunt vocem ejus.
5. Alienum autem non sequuntur, sed fugiunt ab eo, quia non novissent vocem alienorum.
6. Hoc proverbium dixit eis Jesus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis.
7. Dixit ergo eis iterum Jesus: Amen, amen dico vobis, quia ego sum ostium ovium.
8. Omnes quotquot venerunt, fures sunt et latrones, et non audierunt eos oves.
9. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, salvabitur; et ingredietur, et egredietur, et pascua inveniet.
10. Fur non venit nisi ut furetur, et mactet, et perdat. Ego veni ut vitam habeant, et abundantius habeant.
11. Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis.
12. Mercenarius autem, et qui non est pastor, cuius non sunt oves proprie, videt lupum venientem, et dimittit oves, et fugit; et lupus rapit, et dispergit oves.
13. Mercenarius autem fugit, quia mercenarius est, et non perdit ad eum de ovibus.
14. Ego sum pastor bonus, et cognosco meas, et cognoscent me.
15. Sicut novit me Pater, et ego agnosco Patrem; et animam meam pono pro ovibus meis.
16. Et alias oves habet, que non sunt ex hoc ovili, et illas oportet me adducere; et vocem meam audient, et fiet unum ovile, et unus pastor.
17. Propterea me diligit Pater, quia ego pono animam meam, ut iterum sumam eam.

¹ Isa. 40, 11. Ezech. 34, 22 et 27, 24.

² Matth. 11, 27. Luc. 10, 22.

³ Isa. 53, 7.

18. Nemo tollit eam a me; sed ego pono eam a meipso, et potestatem habeo ponendi eam, et potestatem habeo iterum sumendi eam; hoc mandatum accepi a Patre meo.

19. Dissensio iterum facta est inter Judaeos propter sermones hos.

20. Dicebant autem multi ex ipsis: Demonium habet, et insanit; quid eum auditis?

21. Alii dicebant: Hec verba non sunt demonium habentis; numquid demonium potest eorum oculos aperire?

22. Facta sunt autem Encenia in Jerusalem; et hiems erat.

23. Et ambulabat Jesus in templo, in portica Salomonis.

24. Circumdederunt ergo eum Judaei, et dicebant ei: Quosque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam.

25. Respondit eis Jesus: Loquor vobis et non creditis. Opera, que ego facio in nomine Patris mei, hec testimonium perhibent de me.

26. Sed vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis.

27. Oves meae vocem meam audiunt; et ego cognosco eas, et sequuntur me.

28. Et ego vitam aeternam do eis, et non peribant in aeternum, et non rapiet eas quisquam de manu mea.

29. Pater meus quod dedit mihi, malis omnibus est; et nemo potest rapere de manu Patris mei.

30. Ego et Pater unum sumus.

31. Sustulerunt ergo lapides Judaei, ut lapidarent eum.

32. Respondit eis Jesus: Multa bona opera ostendi vobis ex Patre meo; propter quod eorum opus me lapidatis!

33. Responderunt ei Judaei: De bono opere non lapidamus te, sed de blasphemia, et quia tu, homo cum sis, facis teipsum Deum.

34. Respondit eis Jesus: Nonne scriptum est in lege vestra: quia ego dixi: Dii estis?

35. Illi illis dixit deos, ad quae sermo Dei factus est, et non potest solvi Scriptura.

36. Quem Pater sanctificavit et misit in mundum, vos dicitis: Quia blas-

⁴ 1 Mach. 4, 56-59.

⁵ Ps. 81, 6.

phemias, quia dixi: Filius Dei sum?

37. Si non facio opera Patris mei, non credero mihi.

38. Si autem facio, et si mihi non vultis credere, operibus credite, ut cognoscatis et credatis quia Pater in me est, et ego in Patre.

39. Quarebat ergo eum apprehendere; et exivit de manibus eorum.

40. Et abiit iterum trans Jordanem, in eum locum, ubi erat Joannes baptizans primum; et mansit illic.

41. Et multi venerunt ad eum, et dicebant: Quia Joannes quidem signum fecit nullum;

42. Omnia autem quaecumque dixit Joannes de hoc, vera erant. Et multi crediderunt in eum.

CAPUT XI.

Jesus Lazarum quatuor diebus mortuum resuscitat, prefatus multa cum discipulis et cum Martha; quapropter dum propter hoc miraculum multi in Christum crederent, pharisaei et pharisaei in illo concilio staterunt eum occidere, Calpba pontifex prohibente oportere Jesum mori, ne totus populus periret; Jesus autem secessit in civitatem Ephraim.

1. Erat autem quidam languens Lazarus a Bethania, de castello Marthe et Marthe, sororis ejus.

2. (Martha autem erat, quam unxit Dominum unguento, et extersit pedes ejus capillis suis; cujus frater Lazarus infirmabatur.)

3. Misertus ergo sororis ejus ad eum, dicens: Domine, ecce quem amas infirmatur.

4. Audiens autem Jesus dixit eis: Infirmitas haec non est ad mortem, sed pro gloria Dei, ut glorificetur Filius Dei per eam.

5. Diligebat autem Jesus Martham, et sororem ejus Mariam, et Lazarum.

6. Et ergo audivit quia infirmabatur, tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus.

7. Deinde post haec dixit discipulis suis: Eamus in Judaeam iterum.

8. Dicunt ei discipuli: Rabbi, nunc quaerunt te Judaei lapidare, et iterum vadis illic?

9. Respondit Jesus: Nonne duodecim

¹ Matth. 26, 7. Luc. 7, 37. Inf. 12, 8.

² Luc. 14, 14. Sup. 6, 22.

sunt horre diei? Si quis ambulaverit in die, non offendit, quia lucem hujus mundi videt;

10. Si autem ambulaverit in nocte, offendit, quia lux non est in eo.

11. Hoc ait, et post haec dixit eis: Lazarus amicus noster dormit; sed vado ut a somno excitem eum.

12. Dixerunt ergo discipuli ejus: Domine, si dormit, salvus erit.

13. Dixerat autem Jesus de morte ejus; illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret.

14. Tunc ergo Jesus dixit eis manifeste: Lazarus mortuus est;

15. Et gaudeo propter vos, et credatis, quoniam non eram ibi. Sed eamus ad eum.

16. Dixit ergo Thomas, qui dicitur Didymus, ad discipulos: Eamus et nos, ut moriamur cum eo.

17. Venit itaque Jesus, et invenit eum quatuor dies jam in monumento habitum.

18. (Erat autem Bethania juxta Jerusalem quasi stadiis quindecim.)

19. Multi autem ex Judaeis venerant ad Martham et Mariam, ut consolarentur eas de fratre suo.

20. Martha ergo ait et audivit quia Jesus venit, occurrit illi; Maria autem domi sedebat.

21. Dixit ergo Martha ad Jesum: Domine, si fuisses hic, frater meus non fuisset mortuus.

22. Sed et nunc scio quia quaecumque poposceris a Deo, dabit tibi Deus.

23. Dicit illi Jesus: Resurget frater tuus.

24. Dicit ei Martha: Scio quia resurget in resurrectione in novissimo die.

25. Dicit ei Jesus: Ego sum resurrectio et vita; qui credit in me, etiam si mortuus fuerit, vivet;

26. Et omnis qui vivit et credit in me, non morietur in aeternum. Credis haec?

27. Ait illi: Domine, ego credidi, quia tu es Christus, Filius Dei vivi; et in hunc mundum venisti.

28. Et cum haec dixisset, abiit, et vocavit Mariam, sororem suam, silentio, dicens: Magister adest, et vocat te.

29. Illa ut audivit, surgit cito, et venit ad eum;

³ Sup. 6, 40.

30. Nondum enim venerat Jesus in castellum; sed erat adhuc in illo loco, ubi occurrerat ei Martha.

31. Judaei ergo qui erant cum ea in domo, et considerabant eam, cum viderent Mariam quia cito surrexit et exiit, secuti sunt eam, dicientes: Quia vadit ad monumentum, ut ploret ibi.

32. Maria ergo, cum venisset ubi erat Jesus, videns eum, cecidit ad pedes ejus, et dixit ei: Domine, si falsises hic, non esset mortuus frater meus.

33. Jesus ergo, cum esset plorantem, et Judaeos, qui venerant cum ea, plorantes, infremuit spirita, et turbavit seipsum.

34. Et dixit: Ubi posuistis eum? Dicunt ei: Domine, veni, et video.

35. Et lacrymans est Jesus.

36. Dixerunt ergo Judaei: Ecce quomodo amabat eum.

37. Quidam autem ex ipsis dixerunt: Non poterat hic, qui aperuit oculos caeci nati, scire ut hic non moreretur?

38. Jesus ergo rursum fremens in semetipso, venit ad monumentum; erat autem splendens, et lapis superpositus erat ei.

39. At Jesus: Tollite lapidem. Dicit ei Martha, soror ejus qui mortuus fuerat: Domine, jam factet, quatriquies est enim.

40. Dicit ei Jesus: Nonne dixi tibi quoniam si crederis, vidabis gloriam Dei?

41. Tulerant ergo lapidem; Jesus autem elevatis sursum oculis, dixit: Pater, gratias ago tibi quoniam audivisti me.

42. Ergo autem sciebam quia sepe me audivi; sed propter populum, qui circumstant, dixi, ut crederent quia me misisti.

43. Haec cum dixisset, vocem magna clamavit: Lazare, veni foras.

44. Et statim prodiit qui fuerat mortuus, ligatus pedes et manus institis, et facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Jesus: Solvite eum, et mitte abire.

45. Multi ergo ex Iudeis, qui venerant ad Mariam et Martham, et viderant quae fecit Jesus, crediderunt in eum.

46. Quidam autem ex ipsis abierunt ad pharisaeos, et dixerunt eis quae fecit Jesus.

47. Collegerunt ergo pontifices et phar-

risaei concilium, et dicebant: Quid facimus, quia hic homo multa signa facit?

48. Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum; et venient Iherosolimam, et tollent nostrum locum, et gentem.

49. Unus autem ex Iisrlis, Cephas nomine, cum esset pontifex anni illius, dixit eis: Vos nescitis quidquam,

50. Nec cogitatis quia expedit vobis ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat.

51. Hoc autem semetipso non dixit; sed cum esset pontifex anni illius, prophetauit quod Jesus moriturus erat pro gente;

52. Et non tantum pro gente, sed et filios Dei, qui erant dispersi, congregaret in unum.

53. Ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum.

54. Jesus ergo jam non in pelam ambulabat apud Judaeos, sed abiit in regionem iuxta desertum, in civitatem quae dicitur Ephrem, et ibi morabatur cum discipulis suis.

55. Proximum autem erat Pascha Judaeorum, et ascenderunt multi Ierosolimam de regione ante Pascha, ut sanctificarent seipso.

56. Querebant ergo Jesus, et colloquebantur ad invicem, in templo stantes: Quis putatis, quia non venit ad diem festum? Dederant autem pontifices et pharisaei mandatum, ut si quis cognoverit ubi sit, indicet, ut apprehendant eum.

CAPUT XII.

Apud Martham et Lazarum receptus, unguento a Maria ungitur, murrumate Juda fure; cogitabant autem principes sacerdotum etiam Lazarum occidere; Jesus asello vectus cum honore Iherosolimam ingreditur; et gentilibus eum videre cupientibus dicit horam suae clarificationis instare, sed gratiam fructus prius mortificationum; vox Patris audiri de clarificatione nomine suo; princeps Iudaeorum factus est agnoscens; de executione Iudaeorum propheta ab Isaiis; in Christo honoratur aut speratur Pater.

1. Jesus ergo ante sex dies Pasche venit Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitavit Jesus.

2. Peccator autem et comam ibi, et Martha ministrabat; Lazarus vero unus erat ex discipulis cum eo.

3. Maria ergo accepit libram unguentiardi pistici, pretiosis, et unxit pedes Jesu, et extersit pedes ejus capillis suis;

4. Dicitur ergo unxit eum odore unguentiardi; dicitur ergo unxit eum odore unguentiardi; dicitur ergo unxit eum odore unguentiardi;

5. Quare hoc unguentum non venit pretiosus denarius, et datum est egenis?

6. Dixit autem hoc, non quia de egenis tenebat aliquid, sed quia factus est, et scilicet habens, ea quae mittebantur, perierat.

7. Dixit ergo Jesus: Sinite illam, ut in diem sepulturae mese servet illud.

8. Pauperes enim semper habebitis vobiscum; non autem semper habebitis.

9. Cognovit ergo turba multa ex Judaeis, quia illic est; et venerunt, non propter Jesum tantum, sed ut Lazarum viderent, quem suscitavit a mortuis.

10. Cogitabant autem principes sacerdotum, ut et Lazarum interficerent.

11. Quia multi propter illum abibant ex Judaeis, et credebant in Jesum.

12. In crastinum autem, turba multa, quae venerat ad diem festum, non audissent quia venit Jesus Ierosolimam,

13. Acceperunt ramos palmarum, et processerunt obviam ei, et clamabant: Benedictus, qui venit in nomine Domini, rex Israel.

14. Et invenit Jesus asellum, et sedit super eum, sicut scriptum est:

15. Noli timere, filia Sion; ecce rex tuus venit sedens super pullum asinum.

16. Haec non cognoverunt discipuli ejus primum; sed quando glorificatus est Jesus, tunc recordati sunt, quia haec erant scripta de eo, et haec fecerunt ei.

17. Testimonium ergo perhibebat turba, quae erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento, et suscitavit eum a mortuis.

18. Propterea et obviam venit ei turba, quia audiverunt eum fecisse hoc signum.

19. Pharisaei ergo dixerunt ad semetipsos: Videtis quia nihil proficimus? ecce in mundum totus post eum abiit.

20. Erant autem quidam agnoscens, ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo.

¹ Zach. 9, 9. Matth. 21, 7. Marc. 11, 7. Luc. 19, 35.

² Matth. 10, 39 et 16, 25. Marc. 8, 35. Luc. 9, 24 et 17, 33.

21. Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat a Bethsaida Galilaeae, et rogabant eum, diontes: Domine, volumus Jesum videre.

22. Venit Philippus, et dicit Andree; Andreas rursum et Philippus dixerunt Jesu.

23. Jesus autem respondit eis, dicens: Venit hora ut clarificet Filius hominis.

24. Amen, amen dico vobis, nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit,

25. Ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum afferit.

26. Qui amat animam suam, perdet eam; et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam aeternam custodit eam.

27. Si quis mihi ministrat, me sequatur; et ubi sum ego, illic et minister meus erit. Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum Pater meus.

28. Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam? Pater, salvifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horam haec.

29. Pater, clarifica nomen tuum. Venit ergo vox de caelo: Et clarificavit, et iterum clarificabo.

30. Turba ergo quae stabat et audierat, dicebat tonitruum esse factum. Alii dicebant: Angelus ei locutus est.

31. Respondit Jesus, et dixit: Non propter me haec vox venit, sed propter vos.

32. Nunc iudicium est mundi: nunc principes huius mundi ejectionem foras.

33. Et ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad meipsum.

34. Haec enim dico, et significans quia morie esset morturus.)

35. Respondit ei turba: Nos audimus te ex lege, quia Christus manet in aeternum; et quomodo tu dicis: Operetur exaltari Filium hominis? Iste iste Filius hominis?

36. Dixit ergo eis Jesus: Adhuc modicum lumen in vobis est. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos tenebrae comitent, necit quo vadat.

37. Dum lucem habetis, credite in lumen, ut filii lucis sitis. Haec locutus est Jesus; et abiit, et abscondit se ab eis.

¹ Ps. 109, 4 et 116, 2. Isa. 40, 8. Ezech. 37, 25.

¹ Inf. 18, 14.

² Matth. 26, 6. Marc. 14, 8.

37. Cum autem tanta signa fecisset coram eis, non credebant in eum.

38. Ut sermo Isaiæ prophete impletur, quem dixit : Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatum est?

39. Propterea non poterat credere, quia iterum dixit Isaias :

40. ¹Excavavit oculos eorum, et induxit cor eorum, ut non viderent oculis, et non intelligant corde, et convertantur, et sanent eos.

41. Hæc dixit Isaias, quando vidit gloriam ejus, et locutus est de eo.

42. Veruntamen et ex principibus multi crederunt in eum; sed propter pharissæos non confitebantur, ut et synagoga non ejiceretur.

43. Dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei.

44. Jesus autem clamavit et dixit : Qui credit in me, non credit in me, sed in eum qui misit me.

45. Et qui videt me, videt eum qui misit me.

46. Ego lux in mundum veni, ut omnis qui credit in me, in tenebris non maneat.

47. Et si quis audierit verba mea, et non custodierit, ego non judico eum; non enim veni ut iudicem mundum, sed ut salvificem mundum.

48. Qui spernit me, et non accipit verba mea, habet qui iudicat eum. ²Sermo, quem locutus sum, ille iudicabit eum in novissimo die.

49. Quia ego ex meipso non sum locutus, sed qui misit me Pater, ipse mihi mandatum dedit quid dicam, et quid loquar.

50. Et scio quia mandatum ejus vita æternæ est. Quo ergo ego loquor, sicut dixit mihi Pater, sic loquor.

CAPUT XIII.

Jesus a cena litato prænuciat lavat pedes discipulorum, renunciat primam Petro, exhortans ut sibi invicem faciant; profitemorem suum Joanni indicat; quo post buccellam expresso, dicit se clarificatum; de novo mandato dilectionis; Petro triam prædicit sui abnegationem.

1. Ante diem festum Paschæ, ³sciens

¹ Isa. 6, 9. Matth. 13, 14. Marc. 4, 12. Luc. 8, 10. Act. 28, 40. Rom. 11, 8.

² Marc. 16, 10.

Jesus quia venit hora ejus ut transeat ex hoc mundo ad Patrem, cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos.

2. Et cena facta, cum diabulus Janm misisset in cor, ut traderet eum Judæ Simonis Iscariote.

3. Sciens quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exivit, et ad Deum vadit.

4. Surgit a cena, et ponit vestimenta sua, et cum accepisset litatam, præinxit se.

5. Deinde mittit aquam in pelvim, et cepit lavare pedes discipulorum, et extergere litato, quo erat præinxitus.

6. Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus : Domine, tu mihi lavas pedes?

7. Respondit Jesus, et dixit ei : Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea.

8. Dicit ei Petrus : Non lavabis mihi pedes in æternum. Respondit ei Jesus : Si non laverò te, non habebis partem mecum.

9. Dicit ei Simon Petrus : Domine, non tantum pedes meos, sed et manus, et caput.

10. Dicit ei Jesus : Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes.

11. Scilicet enim quisnam esset qui traderet eum; propterea dixit : Non estis mundi omnes.

12. Postquam ergo lavit pedes eorum, et accepit vestimenta sua, cum recubisset iterum, dixit eis : Scitis quid fo-culorum vobis?

13. Vos vocatis me : Magister, et Domine; et bene dicitis; sum etenim.

14. Si ergo ego lavi pedes vestros Dominus et Magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes.

15. Exemplum enim dedi vobis, ut quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis.

16. ⁴Amen, amen dico vobis : Non est servus major domini suo; neque apostolus major est eo qui misit illum.

17. Si hæc scitis, beati eritis si feceritis ea.

18. Non de omnibus vobis dico; ego

³ Matth. 26, 2. Marc. 14, 1. Luc. 22, 1.

⁴ Matth. 10, 24. Luc. 6, 40. Inf. 15, 30.

scis quos elegerim; sed ut adimpleatur Scriptura : ⁵Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum.

19. Amodo dico vobis, priusquam fiat, ut cum actum fuerit, credatis quia ego sum.

20. ⁶Amen, amen dico vobis : Qui accipit et quem misero, me accipit; qui autem me accipit, accipit eum qui me misit.

21. Cum hæc dixisset Jesus, turbatus est spiritu, et protestatus est, et dixit : Amen, amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me.

22. Aspiciebant ergo ad invicem discipuli, hesitantes de quo diceret.

23. Erat ergo recubens unus ex discipulis Jesus in sinu Jesu, quem diligebat Jesus.

24. Inruit ergo huic Simon Petrus, et dixit ei : Quis est, de quo dicit?

25. Itaque cum recubisset ille supra pectus Jesu, dicit ei : Domine, quis est?

26. Respondit Jesus : Ille est cui ego intinctum panem porrexero. Et cum intinxisset panem, dedit Judæ Simonis Iscariote.

27. Et post buccellam, introiit in eam Satanas. Et dixit ei Jesus : Quod facis, fac citius.

28. Hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei.

29. Quidam enim putabant, quia loculos habebat Judas, quod dixisset ei Jesus : Erne ea, quæ opus sunt nobis ad diem festum; aut egenis ut aliquid daret.

30. Cum ergo accepisset ille buccellam, exivit continuo. Erat autem nox.

31. Cum ergo exisset, dixit Jesus : Nunc clarificatus est Filius hominis, et Deus clarificatus est in eo.

32. Si Deus clarificatus est in eo, et Deus clarificabit eum in semetipso; et continuo clarificabit eum.

33. Filii, adhuc modicum vobiscum sum. ⁷Queretis me; et sicut dixi Judæis : Quo ego vado, vos non potestis venire, et vobis dico modo.

34. ⁸Mandatum novum do vobis : Ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, ut et vos diligatis invicem.

35. In hoc cognoscent omnes quia

⁵ Ps. 40, 10.

⁶ Matth. 10, 40. Luc. 10, 10.

⁷ Matth. 26, 21. Marc. 14, 18. Luc. 22, 21.

discipuli mei estis, et dilectionem habueritis ad invicem.

36. Dicit ei Simon Petrus : Domine, quo vadis? Respondit Jesus : Quo ego vado, non potes me modo sequi; sequeris autem postea.

37. Dicit ei Petrus : Quare non possum te sequi modo? ⁹Animam meam pro te ponam.

38. Respondit ei Jesus : Animam tuam pro me ponas? Amen, amen dico tibi : Non cautabit gallus, donec ter me neges.

CAPUT XIV.

Consolando discipulos ait multos in domo Patris esse mansiones, sequè rursum illos ascendit; Thomas dicit se esse viam, veritatem et vitam; Philippo autem Patrem in se videt; illosque accepturos quidquid se nomine petierint, et se alium Paracletum a Patre eis misurum; dicit quæ ipsam diligere dicemus eis, et qualem pacem reliquat discipulis, qui de ipsius discessu merito gaudere acerbant.

1. Non turbetur cor vestrum. Creditis in Deum, et in me credite.

2. In domo Patris mei mansiones multæ sunt. Si quo milites, dixissem vobis : Quia vado parare vobis locum.

3. Et si ahierò, et preparaverò vobis locum, iterum venio, et accipiam vos ad meipsum, ut ubi sum ego, et vos sitis.

4. Et quo ego vado, scitis, et viam scitis.

5. Dicit ei Thomas : Domine, nescimus quo vadis; et quomodo possumus viam scire?

6. Dicit ei Jesus : Ego sum via, et veritas, et vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me.

7. Si cognovissetis me, et Patrem meum utique cognovissetis; et amodo cognoscitis eum, et vidistis eum.

8. Dicit ei Philippus : Domine, ostende nobis Patrem, et sufficit nobis.

9. Dicit ei Jesus : Tanto tempore vobiscum sum, et non cognovistis me? Philippo, qui videt me, videt et Patrem. Quomodo tu dicis : Ostende nobis Patrem?

10. Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est? Verba que ego loquor

⁹ Sup. 7, 34.

¹ Lev. 19, 18. Matth. 22, 39. Inf. 15, 12.

² Matth. 26, 35. Marc. 14, 23. Luc. 22, 33.

vobis, a meliore non loquor. Pater autem in me manens, ipse facit opera.

11. Non creditis quia ego in Patre, et Pater in me est?

12. Alioquin propter opera ipsa credite. Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera quae ego facio, et ipse faciet, et majora horum faciet, quia ego ad Patrem vado.

13. Et quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam, ut glorificetur Pater in Filio.

14. Si quid petieritis in nomine meo, hoc faciam.

15. Si diligitis me, mandata mea servate.

16. Et ego rogabo Patrem, et alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum.

17. Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quem non videt eum, nec scit eum. Vos autem cognoscetis eum, quia apud vos manebit, et in vobis erit.

18. Non relinquo vos orphanos; veniam ad vos.

19. Adhuc modicum, et mundus me jam non videt. Vos autem vidistis me, quia ego vivo, et vos vivetis.

20. In illo die vos cognoscetis quia ego sum in Patre meo, et vos in me, et ego in vobis.

21. Qui habet mandata mea, et servat ea, ille est qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur a Patre meo; et ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum.

22. Dicit ei Judas, non ille Iscariotes: Domine, quid factum est, quia manifestaturus es nobis tempus, et non mando?

23. Respondit Jesus, et dixit ei: Si quis diligit me, sermonem meum servabit, et Pater meus diliget eum, et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus.

24. Qui non diligit me, sermones meos non servat. Et sermonem quem audistis, non est meus, sed ejus, qui misit me, Patris.

25. Haec locutus sum vobis, apud vos manens.

26. Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia quaecumque dixerit vobis.

¹ Math. 7, 7 et 21, 22. Marc. 11, 24. Inf. 16, 23.

27. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis; non quomodo mundum dedit, ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neque formidet.

28. Audistis quia ego dixi vobis: Vado, et venio ad vos. Si diligereis me, gauderetis mitique, quia vado ad Patrem, quia Pater maior me est.

29. Et nunc dixi vobis priusquam fiat, ut, cum factum fuerit, credatis.

30. Jam non multa loquar vobiscum. Venit enim princeps mundi hujus, et in me non habet quidquam;

31. Sed ut cognoscatur mundus quia diligo Patrem, et sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Surgite, eamus hinc.

CAPUT XV.

Christus vitis, Pater agricola, discipuli vero palmites; praecipitum Christi de metui dilectione frequenter iteratum; apostoli amici Christi, quibus secreta sua communicavit, et elegit eos ut fructum perpetuum afferrent, quos laborat adversus mundi odium ac persecutiones, dicens Judaeos excusationem una habere de peccato suo.

1. Ego sum vitis vera, et Pater meus agricola est.

2. Omnem palmitem in me non fontem fructum, tollit eum; et omnem qui fert fructum, purgabit eum, ut fructum plus afferat.

3. Jam vos mundi estis propter sermonem, quem locutus sum vobis.

4. Manete in me, et ego in vobis. Si cut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vite; sic nec vos, nisi in me manseritis.

5. Ego sum vitis, vos palmites; qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum; quia sine me nihil potestis facere.

6. Si quis in me non manserit, mittetur foras sicut palmes, et ardeat, et colligit eum, et in ignem mittit, et ardet.

7. Si manseritis in me, et verba mea in vobis manserint, quodcumque volueritis petetis, et fiet vobis.

8. In hoc clarificatus est Pater meus, ut fructum plurimum afferatis, et efficiamini mei discipuli.

9. Sicut dilexit me Pater, et ego di-

² Act. 2, 29.
³ Sup. 10, 10.

lexi vos. Manete in dilectione mea.

10. Si praecpta mea servaveritis, manebitis in dilectione mea, sicut et ego Patris mei praecpta servavi, et maneo in ejus dilectione.

11. Haec locutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis sit, et gaudium vestrum impleatur.

12. Hoc est praecptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexit vos.

13. Majorum haec dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.

14. Vos amici mei estis, si feceritis quae ego praecipio vobis.

15. Jam non dicam vos servos, quia servus nescit quid faciat dominus ejus.

16. Sed et amicos, quia omnia quaecumque audivi a Patre meo, nota feci vobis.

17. Non vos me elegistis; sed ego elegi vos, et posui vos ut caris, et fructum afferatis, et fructus vestri maneat; ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis.

18. Haec mando vobis, ut diligatis invicem.

19. Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit.

20. Si de mundo fuissetis, mundus qui sumus erat diligeret; quia vero de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.

21. Memento sermonis mei, quem ego dixi vobis: Non est servus major domino suo. Si me persecuti sunt, et vos persecutur; si sermonem meum servaverunt, et vestrum servabunt.

22. Sed haec omnia facitis vobis propter nomen meum, quia nesciunt eum qui misit me.

23. Si non venissem, et locutus fuissetis eis, peccatum non haberent; nunc autem excusationem non habent de peccato suo.

24. Qui me odit, et Patrem meum odit.

25. Si opera non fecissem in eis, quae nemo alius fecit, peccatum non haberent; nunc autem et viderunt, et odorunt et me et Patrem meum.

26. Sed ut adimpleatur sermo, qui in lege eorum scriptus est: Quia odio habuerunt me gratis.

¹ Sap. 13, 34. Eph. 5, 2. I. Thess. 4, 9.

² Math. 24, 19.

³ Joan. 8, 12 et 4, 7.

⁴ Sap. 19, 16. Math. 10, 24.

26. Cum autem venerit Paracletus quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me.

27. Et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

CAPUT XVI.

Discipulis praedicit futuras persecutiones, et quod eis expedit ut ipse vadat, quae veniat Paracletus qui mundum arguat, ipsoque doceat, et Christum clarificet; docerat quod dixerat; Modicum et jam non videbitis me, etc.; adiens similitudinem de muliere pariente; hortatur ut a Patre petant ipsius nomine; praedicitque ipsorum fugam.

1. Haec locutus sum vobis, ut non scandalizemini.

2. Absque synagoga facient vos; sed venit hora, ut omnis qui interfecit vos, arbitretur obsequium se prestare Deo.

3. Et haec facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me.

4. Sed haec locutus sum vobis, ut cum venerit hora eorum, reminiscamini quia ego dixi vobis.

5. Haec autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram. Et nunc vado ad eum qui misit me, et nemo ex vobis interrogat me: Quo vadis?

6. Sed quia haec locutus sum vobis, tristitia implevit cor vestrum.

7. Sed ego veritatem dico vobis: expedit vobis et ego vadam: si enim non ahiero, Paracletus non veniet ad vos; si autem ahiero, mittam eum ad vos.

8. Et cum venerit ille, arguet mundum de peccato, et de justitia, et de iudicio.

9. De peccato quidem, quia non crediderunt in me;

10. De justitia vero, quia ad Patrem vado, et jam non videbitis me;

11. De iudicio autem, quia princeps hujus mundi jam iudicatus est.

12. Adhuc multa habeo vobis dicere; sed non potestis portare modo.

13. Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem. Non enim loquor a semetipso; sed quaecumque audivit, loquetur, et quae ventura sunt annuntiabit vobis.

¹ Math. 24, 9.

² Is. 24, 19.

³ Luc. 24, 42.

14. Ille me clarificabit, quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis.
15. Omnia quaecumque habet Pater, mea sunt. Propterea dixi: Quia de meo accipiet, et annuntiabit vobis.

16. Modicum, et jam non videbitis me; et iterum modicum, et videbitis me, quia vado ad Patrem.

17. Dicunt ergo et discipulis ejus ad invicem: Quid est hoc, quod dicit vobis: Modicum, et non videbitis me; et iterum modicum, et videbitis me; et: Quia vado ad Patrem?

18. Dicebant ergo: Quid est hoc quod dicit: Modicum? nescimus qui loquitur.

19. Cognovit autem Jesus quia volebant eum interrogare, et dixit eis: De hoc queritis inter vos, quia dixi: Modicum, et non videbitis me; et iterum modicum, et videbitis me.

20. Amen, amen dico vobis, quia plorabitis, et fletibus vobis, mundus autem gaudebit; vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.

21. Mulier cum parit, tristidiam habet, quia venit hora ejus; cum autem pepererit parvulum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum.

22. Et vos igitur nunc quidem tristidiam habetis; iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum; et gaudium vestrum nemo tollet a vobis.

23. Et in illo die me non rogabitis quidem. Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Pater in nomine meo, dabit vobis.

24. Usque modo non petistis quidem in nomine meo. Petite, et accipietis, et gaudium vestrum sit plenum.

25. Hæc in proverbis locutus sum vobis. Venit hora cum jam non in proverbis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis.

26. In illo die in nomine meo petietis; et non dices vobis quia ego rogabo Patrem de vobis;

27. Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis quia ego a Deo exivi.

28. Exivi a Patre, et veni in mundum; iterum reliquum mundum, et vado ad Patrem.

¹ Matth. 7, 7 et 21, 22. Marc. 11, 24. Luc. 11, 9. Sup. 14, 13. Jac. 1, 5.

29. Dicunt ei discipuli ejus: Ego nunc palam loqueris, et proverbium nullum dicis.

30. Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te interroget, in hoc credimus quia a Deo existi.

31. Respondit eis Jesus: Modo credistis?
32. ¹Ecce venit hora, et jam venit, ut dispergamini unusquisque in propria, et me solum relinquatis; et non sum solus, quia Pater mecum est.

33. Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis; sed confidite, ego vici mundum.

CAPUT XVII.

Oratio Christi ad Patrem pro utriusque clarificatione, pro discipulis et his qui per illos in ipsum essent crediduri, et servatur a malo, et omnes sint unum, mundusque cognoscat ipsum factis a Patre missum.

1. Hæc locutus est Jesus, et suble-
vatis oculis in celum, dixit: Pater, venit hora, clarifica Filium tuum, et Filius tuus clarificet te.

2. ¹Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne, quod dedisti ei, det eis vitam æternam.

3. Hæc est autem vita æterna: ut cognoscat te solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum.

4. Ego te clarificavi super terram; opus consummavi, quod dedisti mihi et faciam.

5. Et nunc clarifica me tu, Pater, apud te ipsum, claritate quam habui, priusquam mundus esset, apud te.

6. Manifestavi nomen tuum hominibus, quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti; et sermonem tuum servaverunt.

7. Nunc cognoverunt quia omnia que dedisti mihi, abs te sunt.

8. Quia verba que dedisti mihi, dedi eis, et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia a te exivi, et crediderunt quia tu me misisti.

9. Ego pro eis rogo. Non pro mundo rogo, sed pro his, quos dedisti mihi; quia tui sunt.

¹ Matth. 26, 21. Marc. 11, 27.

² Matth. 28, 13.

CAPUT XVIII.

40. Et nunc omnia tua sunt, et tua mea sunt; et clarificatus sum in eis.

11. Et jam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo, quos dedisti mihi, ut sint unum, sicut et nos.

12. Cum essem cum eis, ego servabam eos in nomine tuo, ¹Quos dedisti mihi, custodivi, et nemo ex eis perivit, nisi filius perditionis, ²ut Scriptura impleatur.

13. Nunc autem ad te venio, et hæc loquar in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis.

14. Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo.

15. Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo.

16. De mundo non sum, sicut et ego non sum de mundo.

17. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est.

18. Sicut tu me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum.

19. Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint et ipsi sanctificati in veritate.

20. Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me.

21. Ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint, ut credat mundus quia tu me misisti.

22. Et ego claritatem, quam dedisti mihi, dedi eis, ut sint unum, sicut et ego unum sumus.

23. Ego in eis, et tu in me, ut sint consummati in unum; et cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos, sicut et me dilexisti.

24. Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego, et illi sint necum, ut videant claritatem meam, quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi.

25. Pater, iuste, mundus te non cognovit. Ego autem te cognovi; et hi cognoverunt quia tu me misisti.

26. Et notum feci eis nomen tuum, et notum faciam, ut dilectio, qua dilexisti me, in ipsis sit, et ego in ipsis.

¹ Joh. 16, 9.

² Ps. 138, 8.

³ 11 Reg. 15, 22. Matth. 20, 20. Marc. 14, 22. Luc. 22, 29.

Jesus a Judæis captus, illos primum ad ipsius verbum in toram adductus; et Annam et Caipham dicitur; respondens interrogati pontifici alapa cecidit; terra Petro negavit; ductus in praetorium dicit Pilato eum; regnum non esse de hoc mundo; Judæi Jesum morti cupiunt, soluto Barabba.

1. Hæc cum dilisset Jesus, regressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem intravit ipse, et discipuli ejus.

2. Sciebat autem et Judas, qui tradebat eum, locum, quia frequenter Jesus convenerat illic cum discipulis suis.

3. ¹Judas ergo cum accepisset cohortem, et a pontificibus et pharisæis ministros, venit illic cum lanternis, et facibus, et armis.

4. Jesus itaque sciens omnia que ventura erant super eum, processit, et dixit eis: Quem queritis?

5. Respondunt ei: Jesum Nazarenum. Ipse dicit eis: Ego sum. Sabath autem et Judas, qui tradebat eum, cum ipsis.

6. Ut ergo dixit eis: Ego sum, abierunt retrorsum, et ceciderunt in terram.

7. Iterum ergo interrogavit eos: Quem queritis? Illi autem dixerunt: Jesum Nazarenum.

8. Respondit Jesus: Dixi vobis quia ego sum; si ergo me queritis, stitite hinc abire.

9. Ut impleteret super me, quod dixit: ¹Quia quos dedisti mihi, non perdidisti eis quemquam.

10. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum, et percussit pontificis servum, et abscedit articulum ejus dexteram. Erat autem nomen servo Malchus.

11. Dixit ergo Jesus Petro: Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem, quem dedi mihi Pater, non habeo illum!

12. Cohors ergo, et tribunos, et ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, et ligaverunt eum;

13. Et adduxerunt eum ad Annam primum; erat enim socer Caiphas, qui erat pontifex anni illius.

14. Erat autem Caiphas, Tqui consi-

¹ Matth. 26, 27. Marc. 14, 43. Luc. 22, 47.

² Sup. 17, 12.

³ Luc. 9, 3.

⁴ Sup. 11, 40.

lum dederat Judæis : Quia expedit unum hominem mori pro populo.

15. Sequabatur autem Jesus Simon Petrus, et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, et introivit cum Jesu in atrium pontificis.

16. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus alius, qui erat notus pontifici, et dixit ostiariæ, et introduxit Petrum.

17. Dixit ergo Petro ancilla ostiaria : Numquid et tu es discipulus es hominis istius? Dicit ille : Non sum.

18. Stabant autem servi et ministri ad prunas, quia frigida erant, et calefactabant se; erat autem cum eis et Petrus stans, et calefactans se.

19. Pontifex ergo interrogavit Jesum de discipulis suis, et de doctrina ejus.

20. Respondit ei Jesus : Ego palam locutus sum mundo; ego semper docui in synagoga, et in templo, quo omnes Judæi conveniunt; et in occulto locutus sum nihil.

21. Quid me interrogas? interroga eos, qui audiverunt quid locutus sim ipsis; ecce hi sciunt quæ diximus ego.

22. Hac autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alampam Jesu, dicens : Sic respondes pontifici?

23. Respondit ei Jesus : Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem bene, quid me caedis?

24. *Et misit unum Annas ligatum ad Caipham pontificem.

25. Erat autem Simon Petrus stans, et calefactans se. *Dixerunt ergo ei : Numquid et tu es discipulus ejus es?

26. Dicit ei unus ex servis pontificis, cognatus ejus, cujus abscedit Petrus auricularum : Nonne ego tibi in horto cum illo?

27. Iterum ergo negavit Petrus; et statim gallus cantavit.

28. *Adducunt ergo Jesum a Caipha in prætorium. Erat autem mane; et ipsi non introierunt in prætorium, *ut non contaminarentur, sed ut manducarent pascha.

29. Exiit ergo Pilatus ad eos foras, et dixit : Quam accusationem afferitis adversus hominem hunc?

30. Responderunt, et dixerunt ei : Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum.

31. Dixit ergo eis Pilatus : Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum. Dixerunt ergo ei Judæi : Nobis non licet interficere quemquam;

32. *Et sermo Jesu impleverunt, quem dixit, significans quæ morte esset mortuaturus.

33. *Introivit ergo iterum in prætorium Pilatus, et vocavit Jesum, et dixit ei : Tu es rex Judeorum?

34. Respondit Jesus : A temetipso hoc dicis, an alii responderunt tibi de me?

35. Respondit Pilatus : Numquid ego Judæus sum? Gens tua et pontifices traderunt tibi mihi; quid fecisti?

36. Respondit Jesus : Regnum meum non est de hoc mundo; si ex hoc mundo esset regnum meum, ministri mei nunquid decernerent ut non traditor Judæis; nunc autem regnum meum non est hinc.

37. Dixit itaque ei Pilatus : Ergo rex es tu? Respondit Jesus : Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati; omnis qui est ex veritate, audit vocem meam.

38. Dicit ei Pilatus : Quid est veritas? Et cum hoc dixisset, iterum exiit ad Judæos, et dicit eis : Ego nullam invenio in eo causam.

39. *Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in Pascha; vultis ergo dimittam vobis regem Judeorum?

40. Clamaverunt ergo rursus omnes, dicientes : Non hunc, sed Barabbarum. Erat autem Barabbarus latro.

CAPUT XIX.

A Pilato flagellatur, variisque modis afficitur, et spinis coronatus, ad mortem depositur; rursumque a Pilato examinatus, ostendit illum desuper tantum habere in ipsum potestatem; Pilatus metulatus Jesum, quem regem dicit Judeorum, morti adjudicat; Jesus bajulus sibi crucem inter latrones crucifigitur, postea a Pilato super crucem titulus, civitibus et milibus vestimenta, et sortis de tunica missa; Jesus matri Joannem, matremque Joanni commendat; et sitione acco-

datatur; consummatisque omnibus traditionibus; fractis latronum cruribus, ex aperto Christi latere sanguis et aqua profuit, ejusque corpus myrrha et aloë conditus sepelitur.

1. Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit.

2. Et milites placentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus, et veste purpurea circumdederunt eum.

3. Et veniebant ad eum, et dicebant : Ave, rex Judeorum; et dabant ei alapas.

4. Exiit ergo iterum Pilatus foras, et dicit eis : Ecce adduco vobis unum foras, ut cognoscatis quia nullam invenio in eo causam.

5. Exiit ergo Jesus portans coronam spinicam, et purpureum vestimentum. Et dicit eis : Ecce homo.

6. Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri, clamabant, dicientes : Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Accipite eum vos, et crucifigite; ego enim non invenio in eo causam.

7. Responderunt ei Judæi : Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit.

8. Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit.

9. Et ingressus est prætorium iterum, et dixit ad Jesum : Unde es tu? Et dicit ei : Ego homo.

10. Dicit ergo ei Pilatus : Mihi non loqueris? necis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te?

11. Respondit Jesus : Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet.

12. Et exinde querebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant, dicientes : Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris; omnis enim qui se regem facit, contradicit Cæsari.

13. Pilatus autem cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum, et sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos, hebraice autem Galbattha.

14. Erat autem parasceve Pasche, hora quasi sexta, et dicit Judæis : Ecce rex vestrorum.

15. Illi autem clamabant : Tolle, tolle, crucifige eum. Dicit eis Pilatus : Regem

vestrum crucifigam? Responderunt pontifices : Non habemus regem nisi Cæsarem.

16. Tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, et eduxerunt.

17. *Et bajulus sibi crucem, exiit in eum, qui dicitur Galvarias, locum, hebraice autem Golgotha.

18. Ubi crucifixerunt eum, et cum eo alios duos, hinc et hinc, medium autem Jesum.

19. Scripsit autem et titulum Pilatus, et posuit super crucem. Erat autem scriptum : JESUS NAZARENUS, REX JUDEORUM.

20. Hunc ergo titulum multi Judæorum legerunt, quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus; et erat scriptum hebraice, graece, et latino.

21. Dicebant ergo Pilato pontifices Judæorum : Noli scribere : Rex Judeorum, sed quia ipse dixit : Rex sum Judeorum.

22. Respondit Pilatus : Quod scripsi, scripsi.

23. Milites ergo cum crucifixissent eum, *acceperunt vestimenta ejus (et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem), et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum.

24. Dixerunt ergo ad invicem : Non scindamus eam, sed sortiamur de illa quæ sit; ut Scriptura impleatur, dicens : *Partiti sunt vestimenta mea sibi, et in vestem meam miscerunt sortem. Et milites quidem hoc fecerunt.

25. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus, Maria Cleophae, et Maria Magdalena.

26. Cum vidisset ergo Jesus matrem, et discipulum stantem, quem diligebat, dicit matri suæ : Mulier, ecce filius tuus.

27. Deinde dicit discipulo : Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in suam.

28. Postea sciens Jesus quia omnia consummata sunt, *et consummaretur Scriptura, dixit : Sitio.

29. Vas ergo erat positum acetum plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumpositam obtulerunt ori ejus.

* Matth. 26, 28. Marc. 14, 54. Luc. 22, 53.

* Matth. 26, 37. Marc. 14, 53. Luc. 22, 54.

* Matth. 26, 69. Marc. 14, 67. Luc. 22, 56.

* Matth. 27, 2. Marc. 15, 1. Luc. 23, 1.

* Act. 10, 38 et 11, 2.

* Matth. 23, 19.

* Matth. 27, 11. Marc. 15, 2. Luc. 23, 2.

* Matth. 27, 15. Marc. 15, 6. Luc. 23, 17.

* Matth. 27, 27. Marc. 15, 16.

* Matth. 27, 33. Marc. 15, 22. Luc. 23, 33.

* Matth. 27, 35. Marc. 15, 24. Luc. 23, 34.

* Ps. 21, 10.

* Ps. 68, 23.

30. Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit : Consummatum est. Et inclinato capite, tradidit spiritum.

31. Judaei ergo (quoniam Parasceve erat), ut non remaneret in cruce corpora (erat enim magnus dies ille sabbati), rogaverunt Pilatum ut frangeretur eorum crura, et tollerentur.

32. Venerunt ergo milites, et primi quidem fregerunt crura, et alterius, qui crucifixus est cum eo.

33. Ad Jesum autem cum venissent, ut viderent cum jam mortuum, non fregerunt ejus crura.

34. Sed unus militum latus latus ejus aperuit, et continuo exiit sanguis, et aqua.

35. Et qui vidit, testimonium perhibuit; et verum est testimonium ejus. Et ille scit quia vera dicit; ut et vos credatis.

36. Facta sunt enim haec, ut Scriptura impletur : Os non commovebis eis eo.

37. Et iterum alia Scriptura dicit : Viderunt in quem transfugerunt.

38. Post haec autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathea (eo quod esset discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judaeorum), ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, et tulit corpus Jesu.

39. Venit autem et Nicodemus, qui venerat ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrris et aloes, quasi libras centam.

40. Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Judaeis sepelire.

41. Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus; et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat.

42. Ibi ergo propter Parasceven Judaeorum, quia iuxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

CAPUT XX.

Maria Magdalena prima venit ad monumentum, deinde Petrus et Joannes; illa plorans ad monumentum videt angelos, tandemque Jesum agnoscit; qui apparet apostolis, pa-

¹ Erod. 12, 46. Num. 9, 12.

² Zach. 13, 10.

³ Matth. 27, 57. Marc. 15, 43. Luc. 23, 50.

cem illa optat; et ostensa manibus ac latera, dat eis Spiritum sanctum, ut peccata remittant ac reneant; rursumque eos credenti Thomae apparet cum reliquis discipulis, corpus praebet palpandum, bestias dicens qui in ignem non vident, crediderunt, multa Christi signa non sunt in hoc libro scripta.

1. Una autem sabbati, Maria Magdalene venit mane, cum adhuc tenebrae essent, ad monumentum; et vidit lapidem sublatum a monumento.

2. Cucurrit ergo, et venit ad Simonem Petrum, et ad alium discipulum, quem nescit Jesus, et dicit illis : Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum.

3. Exiit ergo Petrus et ille alius discipulus, et venerunt ad monumentum.

4. Carrebant autem duo simul, et ille alius discipulus praecurrat citius Petro, et venit primus ad monumentum.

5. Et cum se inclinasset, vidit posita linteamina; non tamen introiit.

6. Venit ergo Simon Petrus serpens eum, et introiit in monumentum, et vidit linteamina posita.

7. Et sudarium, quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum.

8. Tunc ergo introiit ille discipulus, qui venerat primus ad monumentum; et vidit, et credidit.

9. Nondum enim sciebant Scripturam, quia oportebat eum a mortuis resurgere.

10. Abierunt ergo iterum discipuli ad semetipsos.

11. Maria autem stabat ad monumentum foris, plorans. Dum ergo flet, inclinavit se, et prospexit in monumentum.

12. Et vidit duos angelos in albis sedentes, unum ad caput, et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu.

13. Dicunt ei illi : Mulier, quid ploras? Dicit eis : Quia tulerunt Dominum meum, et non scio ubi posuerunt eum.

14. Haec cum dixisset, conversa est retrorsum, et vidit Jesum stantem; et non sciebat quia Jesus est.

15. Dicit ei Jesus : Mulier, quid ploras? quomodo quaevis? Illa existimans quia

hortulanus esset, dicit ei : Domine, si tu sustulisti eum, dicit mihi ubi posuisti eum; et ego eum tollam.

16. Dicit ei Jesus : Maria. Conversa illa, dicit ei : Rabboni (quod dicitur Magister).

17. Dicit ei Jesus : Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum. Vade autem ad fratres meos, et dic eis : Ascendo ad Patrem meum, et ad Patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum.

18. Venit Maria Magdalene annuntians discipulis : Quia vidi Dominum, et haec dixit mihi.

19. Cum ergo sero esset die illo, una sabbatarum, et fores essent clausae ubi erant discipuli congregati, propter metum Judaeorum, venit Jesus, et stetit in medio, et dixit eis : Pax vobis.

20. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et latus. Gavisi sunt ergo discipuli, viso Domino.

21. Dixit ergo eis iterum : Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos.

22. Haec cum dixisset, insufflavit, et dixit eis : Accipite Spiritum sanctum.

23. Quorum remiseritis peccata, remittantur eis; et quorum retinueritis, retenta sunt.

24. Thomas autem unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus.

25. Dixerunt ergo ei alii discipuli : Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis : Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorem, et mittam digitum meum in locum clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam.

26. Et post dies octo, iterum erant discipuli ejus intus, et Thomas cum eis. Venit Jesus, januis clausis, et stetit in medio, et dixit : Pax vobis.

27. Deinde dicit Thomas : Infer digitum tuum haec, et vide manus meas; et affer manum tuam, et mitte in latus meum; et noli esse incredulus, sed fidelis.

28. Respondit Thomas, et dixit ei : Dominus meus, et Deus meus.

29. Dicit ei Jesus : Quia vidisti me, Thomas, credidisti; beati qui non viderunt, et crediderunt.

30. Multa quidem et alia signa fecit Jesus in conspectu discipulorum suorum, quae non sunt scripta in libro hoc.

31. Haec autem scripta sunt, ut cre-

⁴ Sup. 8, 2.

⁵ Matth. 28, 1. Marc. 16, 3. Luc. 24, 1.

⁶ Matth. 28, 1. Marc. 16, 3. Luc. 24, 4.

dati quia Jesus est Christus, Filius Dei, et ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

CAPUT XXI.

A piscantibus discipulis comprehendit fecit Jesus copiosam piscium multitudinem; quo signo Petrus per Joannem Dominum agnoscens, mittit se in mare; et, facto praesidio de amore in Christum, ter interrogatus, ter accipit pasceudas ipsius oves; et de futura passione sua admonetur, frustra de Joanne morte parosca seraturus; non omnia Christi facta scripta sunt.

1. Postea manifestavit se horum Jesus discipulis ad mare Tiberiadae. Manifestavit autem sic :

2. Erant simul Simon Petrus, et Thomas, qui dicitur Didymus, et Nathanael, qui erat a Cana Galilaeae, et filii Zebedaei, et alii ex discipulis ejus duo.

3. Dicit eis Simon Petrus : Vado piscari. Dicunt ei : Venimus et nos tecum. Et exierunt, et ascenderunt in navim; et illa nocte nihil prendiderunt.

4. Mane autem facto, stetit Jesus in litore; non tamen cognoverunt discipuli quia Jesus est.

5. Dixit ergo eis Jesus : Patri, numquid pulmontarium habetis? Responderunt ei : Non.

6. Dicit eis : Mittite in dextram navigi rete, et invenietis. Misertum ergo; et iam non valebant illud trahere propter multitudinem piscium.

7. Dixit ergo discipulus ille, quem diligebat Jesus, Petro : Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunica succinxit se (erat enim nudus), et misit se in mare.

8. Alii autem discipuli navigio revertunt (non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis), trahentes rete piscium.

9. Ut ergo descenderunt in terram, viderunt prunas positas, et pisces superpositum, et panem.

10. Dicit eis Jesus : Afferte de piscibus, quos prendidistis nunc.

11. Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram, plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tantum essent, non est scissum rete.

⁸ Inf. 21, 25.

¹ Marc. 16, 14. Luc. 24, 36. 1 Cor. 15, 5.

² Matth. 18, 18.

12. Dicit eis Jesus: Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum: Tu quis es? scientes quia Dominus est.

13. Et venit Jesus, et accipit panem, et dat eis, et piscem similiter.

14. Hoc Jam tertio manifestatus est esus discipulis suis, cum resurrexisset mortuis.

15. Cum ergo pranderent, dicit Simoni petro Jesus: Simon Joannis, diligis me? Dicit ei: Etiam, Domine, tu quis autem te. Dicit ei: Pasce agnos meos.

16. Dicit ei iterum: Simon Joannis, diligis me? At illi: Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos.

17. Dicit ei tertio: Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio: Amas me? et dixit ei: Domine, tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce oves meas.

18. Amen, amen dico tibi: Cum esses untor, cingebas te, et ambulabas ubi volebas: cum autem senueris, extendes manus tuas, et alias te cinget, et duceat quo tu non vis.

¹ II Petr. 1, 14.
² Sup. 18, 22.

ACTUS APOSTOLORUM.

CAPUT I.

Jesus promittens apostolis Spiritum sanctum, dicit non esse ipsorum scire secreta eorum futurarum tempora: et post ipse in caelum ascensus dicitur ab angelis similiter venturum: nomina apostolorum; oratio Petri de uno in locum Judei proditoris sufficiens; ubi premissis prescribit eligatur sorte Matthias.

1. Primum quidem sermonem feci de omnibus, o Theophile, qui cepit Jesus facere, et docere,

19. Hoc autem dixit, significans qua morte clarificaturus esset Deum. Et cum hoc dixisset, dicit ei: Sequere me.

20. Conversus Petrus, vidit illum discipulum, quem diligebat Jesus, sequentem, et qui et recubuit in cama super pectus ejus, et dixit: Domine, quis est qui tradet te?

21. Hunc ergo cum vidisset Petrus, dixit Jesu: Domine, hic autem quid?

22. Dicit ei Jesus: Sic cum volo manere donec veniam, quid ad te? Tu mo sequere.

23. Exit ergo sermo iste inter fratres, quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus: Non moritur; sed: Sic cum volo manere, donec veniam, quid ad te?

24. Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, et scripsit haec; et scimus quia verum est testimonium ejus.

25. Sunt autem et alia multa, quae fecit Jesus, quae si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendi sunt, libros.

³ Sup. 20, 30.

2. Usque in diem qua praecipiens apostolis per Spiritum sanctum, quos elegit, assumptus est;

3. Quibus et praebuit seipsum vivum post passionem suam in multis argumentis, per dies quadraginta apparens eis, et loquens de regno Dei.

4. Et convocans, et praecipit eis ab Jerusalem non discederem, sed expecta-

¹ Luc. 24, 49. Joan. 14, 26.

tarum promissionem Patris, quam audis (inquit) per os meum;

5. Quia Joannes quidem baptizavit aqua; vos autem baptizabimini Spiritu sancto non post multos hos dies.

6. Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes: Domine, si in tempore hoc restitues regnum Israel?

7. Dicit autem eis: Non est vestrum assere tempora vel momenta quae Pater ponit in sua potestate.

8. Sed accipietis virtutem superveniens Spiritus sancti in vos, et beritis milii testes in Jerusalem, et in omni Judea et Samaria, et usque ad ultimum terrae.

9. Et cum haec dixisset, videntibus illis, elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum.

10. Cumque introverserunt in caelum euntem illum, ecce duo viri steterunt iuxta illos in vestibus albis.

11. Qui et dixerunt: Viri Galilaei, quid statis aspicientes in caelum? Hic Jesus, qui assumptus est a vobis in caelum, sic venit quemadmodum vidistis eum euntem in caelum.

12. Tunc reversi sunt Jerusalem, a monte qui vocatur Oliveti, qui est iuxta Jerusalem, sabbati habens iter.

13. Et cum introissent in conaculum, ascenderunt ubi manebant Petrus et Joannes, Jacobus et Andreas, Philippus et Thomas, Bartholomaeus et Mattheus, Jacobus Alphaei, et Simon Zelotes, et Judas Jacobi.

14. Hi omnes erant perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus, et Maria, matre Jesu, et fratribus ejus.

15. In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit (erat autem turba hominum simul fore centum viginti):

16. Viri fratres, oportet impleri Scripturam, quam praedixit Spiritus sanctus per os David de Juda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Jesum:

17. Qui connumeratus erat in nobis, et sortitus est sortem ministerii hujus.

18. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis: et suspensus crepuit medius, et diffusa sunt omnia viscera ejus.

¹ Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Joan. 1, 26.

² Inf. 2, 2.

³ Luc. 24, 48.

⁴ Luc. 10, Joan. 13, 18.

19. Et notum factum est omnibus habitantibus Jerusalem, ita ut appellarentur ager ille, Juggus eorum, Haceldama, hoc est ager sanguinis.

20. Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commemoratio eorum deserto, et non sit qui inhabitet in ea, et episcopatum ejus accipiat alior.

21. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intravit et exivit inter nos Dominus Jesus,

22. Incipiens a baptismo Joannis usque in diem qua assumptus est a nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis.

23. Et staturerunt duos: Joseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus, et Matthiam.

24. Et orantes dixerunt: Tu, Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum.

25. Accipere locum ministerii hujus, et apostolorum, de quo prevaricatus est Judas, ut abiret in locum suum.

26. Et dederunt sortes eis, et cecidit sors super Matthiam; et annumeratus est cum undecim apostolis.

CAPUT II.

Rifeso super discipulos Spiritu sancto die Pentecostes, admirantur Judaei quod omnium loquantur linguas: dicentes autem multo plenus esse confutat Petrus, citans inter alia sum concionis prophetia Joel, compunctique Judaei, audito Petri consilio, convertuntur ad Christianam vitam circiter millia; simulque praedicantur in doctrina apostolorum, gratiae panis et orationibus, habentes omnia communia.

1. Et cum completerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco,

2. Et factus est repente de caelo sonus, tanquam adveniens spiritus vehementis, et replevit totam domum ubi erant sedentes.

3. Et apparuerunt illis dispersitae linguae tanquam ignis, sedique supra singulos eorum;

4. Et repleti sunt omnes Spiritu

¹ Matth. 7, 27.

² Ps. 68, 26.

³ Ps. 108, 8.

⁴ Matth. 3, 11. Marc. 1, 8. Luc. 3, 16. Joan.

7, 39. Sup. 3, 8. Inf. 11, 16 et 19, 6.